

KALÁRIS
Alapfokú Művészeti Iskola

KALÁRIS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 100760

Készítette : Halmi Zoltán Gyula
Igazgató

Jóváhagyta: Tánczos László Tibor
Fenntartó

Örökségünkért Népművészetéért Alapítvány
6726 Szeged, Lile u. 5

Érvényes: 2018. szeptember 03-tól
Felülvizsgálat: évente

Tartalom

1. BEVEZETÉS	5
1.1. Jogi státusz.....	
1.1.1. Az intézmény hivatalos elnevezése, székhelye, címe	
1.2. Az intézmény működési területe	6
1.3. Az intézmény tömör bemutatása	6
1.4. Az iskola eredményei, szerepe a település életében	7
2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	7
2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	7
2.1.1. Küldetésnyilatkozat	7
2.1.2. Iskolánk pedagógiai alapelvei	7
2.1.3. Az iskola kiemelt nevelési és oktatási céljai a prioritás sorrendjében	8
2.1.4. A fenti célok eléréséhez szükséges feladataink.....	8
2.2. A művészeti területet konkrét oktatási, nevelési céljai.....	9
2.2.1. Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói	9
2.2.2. Az alapfokú néptánc oktatás célrendszere és funkciói.....	9
2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	10
2.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	11
2.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	12
2.5.1. Osztályfőnöki feladatok kijelölése:.....	12
2.5.2. A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:.....	12
2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	13
2.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	13
2.6.2. Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség	13
2.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetősége	14

III. Az iskola helyi tanterve	15
3.1. Az intézmény helyi sajátosságai	16
3.2.Helyi tanterv a már működő csoportokban (2011 szeptember 1-je a felmenő rendszer bevezetése előtt beiratkozottak)	16
3.3. Néptánc tanszak	18.
3.4. Néptánc tanszak programjának célja, feladata	18.
3.5.. A tanszak tantárgyai és azok óraszámai	20.
3.6. Heti óraterv	20.
3.7. A tantárgyak helye a tanszak programjában	20.
3.8.. Követelmények az előkészítő, alapfok, továbbképző elvégzése után	21.
4. Tananyag	23.
4.1.Népi játék, néptánc	23
Ek 1-2.,	23.
Alapfok 1-6. évfolyam	24.
Továbbképző 7-10. évfolyam	29
4.2. Folklorismeret 3-8.,9-10 évfolyam	34.
4.3. Tánc történet 9-10. évfolyam	47.
5. Alap- és záróvizsga	50.
6. A 2011. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben bevezetésre kerülő tanterv	53.
6.1. Az alapfokú néptáncoktatás célrendszere és funkciói	53.
6.2. A képzés struktúrája	53.
6.3. Heti óraterv	54.
6.4. A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei	54.
6.5. Művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	55.

Az előírt tananyag, követelmények

7. Népi játék	56.
8. Néptánc	58.
Művészeti alapvizsga követelményei	64.
Művészeti záróvizsga követelményei	69.
9. Folklórismeret	69.
Művészeti alapvizsga követelményei	74.
10. Tánc történet	79.
Művészeti záróvizsga követelményei	81.
11. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök	85.
12. Tanulói jogviszony, felvétel	85.
13. A tanuló értékelése	86.
14. Magasabb évfolyamba lépés feltételei	88.
15. A tanulók jutalmazásának elvei és formái	90.
16. A tanuló fegyelmi felelősségre vonása	90.
17. A tanórán kívüli foglalkozások szervezett formái és azok rendje	91
Többlét óraszámok	
18. Tanulmányi kirándulások, művészeti táborok, külföldi utak, tanulmányi versenyek, fesztiválok, szakmai rendezvények	92
19. Ünnepek, megemlékezések rendje, a hagyományápolással kapcsolatos feladatok	92
20. Az intézmény kapcsolatai	93
21. Érvényességi rendelkezések	94.

I. BEVEZETŐ

Iskolánk **pedagógiai programja rögzíti** azon oktatási-nevelési céljainkat, feladatainkat, a működés azon elemeit, melyet az iskolahasználók /szülők, diákok/ igényei alapján nevelőtestületünk a legfontosabbnak tart.

Programunk célja, hogy tájékoztassa az iskolahasználókat intézményünk lehetőségeiről, valamint segítséget nyújtson a pedagógusoknak napi munkájukhoz, illetve a fenntartó is képet kapjon az itt folyó munkáról, annak feltételeiről.

A program összeállításánál figyelembe vett legfontosabb törvények, rendeletek:

- 11/1994. MKM rendelet valamint annak módosításáról szóló 8/2000. OM rendelet,
- a 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet, illetve a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelettel beiktatott 2. számú melléklet.
- 2011. évi CXC. Tv. Nemzeti Köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- 1/1998. (VII. 24.) a nevelési-oktatási intézmények *eszközjegyzéke*, valamint a pedagógus továbbképzéséről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. sz. rendeletek
- 2003. évi CXXV. törvény Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség előmozdításáról

I. 1 Jogi státusz

1.1.1. Az intézmény hivatalos elnevezése, székhelye, címe

Intézményi adatok:

Intézmény neve: Kaláris Alapfokú Művészeti Iskola Kétegyháza

Székhelye: 5741. Kétegyháza, Fő tér 4. sz.

Fenntartó: Örökségünk Népművészetéért Alapítvány Szeged, Lile u. 5. sz.

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személy, vezetője a fenntartó által kinevezett igazgató

Gazdálkodása: Önállóan gazdálkodó intézmény

OM azonosítási szám: 100760

Az iskola szakfeladat rend szerinti alaptervékenysége:

852032 Alapfokú művészetoktatás táncművészeti ágban

Oktatott tanszak: néptánc

Alapfokú művészetoktatás: 12 évfolyamon néptánc, mely megalapozza a művészeti készségeket, felkészíti a növendékeket a szakirányú továbbtanulásra.

Az iskolába felvehető maximális tanulói létszáma: 350 fő

A foglalkozások csoportos formában történnek, a már kialakult felmenőrendszer csoportkereteit megtartva. A foglalkozások az előre meghatározott tematika (tanmenet) és órarend szerint folynak.

Tárgyi feltételek:

Az oktatáshoz szükséges tantermetek Kaláris Alapfokú Művészetoktatáshoz Kétegyháza Művelődési Ház, Kétegyháza Fő tér 4. sz. bocsátja rendelkezésre.

Az épületet Kétegyháza Művelődési Háztól bérlik.

Anyagi feltételek:

A működéshez szükséges anyagi feltételeket a naptári évenként megállapított költségvetés szerint a fenntartó, az **Örökségünk Népművészetéért Alapítvány Szeged, Lile u. 5.sz.** biztosítja, melynek bevételi oldalát az állami normatíva és a tanulói költségterítések jelentik. Ruha és eszköz megvásárlásához az fenntartó Alapítvány és a pályázaton elnyert összeg nyújt segítséget.

1.2. Az intézmény működési területe

Az intézményt igénybevevők köre természetesen elsősorban Kétegyháza közigazgatási területén belül él, de a községen kívül- távolabbi településen lakó - diákok is tanulnak nálunk.

1.3. Az intézmény bemutatás

Kaláris Alapfokú Művészeti Iskola

Cím: 5741 Kétegyháza, Fő tér 4., Tel.: 20/468-2030, E-mail: halmiz@t-online.hu

Web: www.kalaris-ami.com

Intézményünk önálló művészeti iskola. Az oktatás néptánc tanszakon működik. Nagy eredménynek tartjuk, hogy - bár a településen drámaian csökken a tanulólétszám - növendéklétszámunk csak enyhe csökkenést mutat. A továbbiakban is arra törekszünk, hogy – ha a tendenciát nem is tudjuk megfordítani – megőrizzük az iskola iránti érdeklődést, és 200-250 fő között tartjuk a tanulók számát.

A Kaláris Alapfokú Művészeti Iskola 2003-ban alakult. Székhelye a Békés megyei Kétegyházán található. Tagjai 5-22 éves fiatalok, óvodások, általános iskolások, gimnazisták, egyetemisták, dolgozók. Oktatási intézményként a helyi Táncsics Mihály Művelődési Házban működik. Az oktatás program 12 évre szól (Pedagógiai Program).

Az iskola célkitűzése a Kárpát-medencei autentikus néptánc megismerése, de táncszínházi művektől sem zárkozunk el. Az iskola repertoárján jelen van a magyar nyelvterület minden részéről autentikus és tematikus táncanyag, és az ebből készült koreográfiák. A mai magyarországi nemzetiségek táncaiból sváb, román és cigány koreográfiák is készültek. Az iskola táncosai a magyarországi jelentős fesztiválokon részt vettek, 2007-ben Kiválóan Minősült címet kaptunk. 2012-ben Kétegyháza Kultúrájáért elismerő címet kapott a művészeti iskola alkotó közössége.

Külföldi vendégszerepléseken, Romániában 21 alkalommal, Olaszországban 2 alkalommal, Hollandiában, Bulgáriában, Franciaországban vendégszerepeltek csoportjaink nagy sikerrel. Kétegyháza település minden egyes rendezvényén részt vesz a művészeti iskola, melyre meghívást kap.

1.4. Az iskola eredményei, szerepe a település életében

Növendékeink, rendszeresen részt vesznek a község rendezvényeken. Nagyon jó a kapcsolat a községben működő iskolákkal, akikkel közös fellépésen is szoktunk szerepelni. Két évente rendezünk fesztivált, ahol a növendékek szakmai zsűri előtt mutatkoznak meg.

2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

E fejezeten belül fogalmazzuk meg azokat az alapvető szakmai, pedagógiai elveket, értékeket, melyeket a nevelőtestület, az iskolahasználók intézményünk legfontosabb céljainak, feladatainak tartanak.

2.1.1. Küldetésnyilatkozat

„... a művészet semmire sem való,
nem hasznos, semmit nem hoz.
De az ad rangot embernek,
társadalomnak, városnak,
országoknak.”

/Borsos Miklós/

Az esztétikai, vagy szűkebben értelmezve művészeti nevelés az élet lényegéhez való közeledés, az **„emberi minőség” létrehozása**, kitágítása. Ma csak a sokoldalú, az új befogadására fogékony ember képes arra, hogy megállja helyét a világban. Célunk, hogy gyermekeink életében, céljaiban a pozitív gondolkozásmód, jövőkép alakuljon ki, mely csak **a test és a lélek harmonikus együttlétével** lehetséges. Ehhez viszont elengedhetetlenül fontos a művészetek iránti nyitottság, a gyermeki kíváncsiság folyamatos ébrentartása. Az intézményi és a tradicionális hagyományaink, értékeink megóvása, továbbvitele fontos feladatunk ebben az értékvesztett világban. Az évezredek alatt felhalmozódott kincseket bűn eldobni, meg kell tartani, és mellé kell tenni az újakat. „Művészet és ifjúság. Ha nem hinnénk, ha nem tudnánk, hogy a művészet művelése és élvezete von be minket az Emberiségbe, avat minket egyenként véletlenszerű egyediségünk ellenére Emberré, akkor az ifjúság fogalma nem jelentene semmi ahhoz hasonlót, amit ma jelent: lehetőségeket, kibontakozást és a megérkezés bizodalját.” (Bálványosi Huba) A művészeti iskola folyamatosan él e normák szerint. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás **a legértékesebb emberi alapképesség**.

2.1.2. Iskolánk pedagógiai alapelvei

A küldetésnyilatkozatban megfogalmazott értékeknek, ill. az iskola felé irányuló elvárásoknak megfelelően határoztuk meg a legfontosabb értékeket, pedagógiai alapelveket:

- Kiemelt alapelv: személyiségfejlesztés, a művészi tehetség kibontakoztatása

- Pedagógiai munkánkban egészséges arányban ötvözzük a képességfejlesztő és a produkcióközpontú művészeti nevelést.
- Egyformán lényegesnek tartjuk mindkettőt, hiszen csak megfelelő képességfejlesztés után lehet sikerélményt nyújtó produkciót létrehozni.

2.1.3. Az iskola kiemelt nevelési és oktatási céljai a prioritás sorrendjében

1. A választott tanszakon felül nyújtson speciális művészeti ismereteket, és az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
2. Alakítsa ki a kultúra iránt nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére és amatőr művészeti tevékenységek művelésére.
3. Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
4. Az átlagosnál jobb képességű növendékeket készítse fel a szakirányú továbbtanulásra.

2.1.4. A fenti célok eléréséhez szükséges feladataink

- Megismertetni az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáit. Az eredményes oktatást meg kell, hogy előzze a gyermek egyéni képességeinek alapos megismerése.
- Oktató-nevelőmunkánk alapozza meg az önkifejezés, az alkotó fantázia kibontakozását, fejlessze a tanulók improvizációs készségét.
- A szociális hátrányok kompenzálása, az esélyegyenlőség biztosítása. Sok tanuló számára éppen a művészeti tevékenység fejlesztése az egyetlen kitörési pont.
- Minden tanuló ismerje meg nemzeti művészeti kultúránk értékeit, ennek révén szélesítjük a nemzeti önismeretet. Nevelésünk ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet művészeti emlékeinek, hagyományainak feltáró és ápoló egyéni és közösségi tevékenységére.
- A tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes emberi művészeti kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredménye
- A tanulók váljanak érzékenyebbé környezetük esztétikai állapota iránt. Az intézmény jelenlegi állapota ezt a törekvésünket segíti. Megkövetelhetjük a rendet, tisztaságot, megakadályozhatjuk a szándékos rongálást.
- Munkánk során – erre intézményszerkezetünk jó lehetőséget ad - törekednünk kell a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra.
- A hatékony személyiségfejlesztés érdekében rendkívül fontos, hogy művészeti iskola pedagógiai együttműködést alakítson ki a tanuló közismereti iskolájával, annak pedagógusaival, de elsősorban a szülőkkel.

2.2. A művészeti terület konkrét oktatási, nevelési céljai

2.2.1. Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja lehetőséget nyújt a **tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására.** Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanuló személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

2.2.2. Az alapfokú néptánc oktatás célrendszere és funkciói

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát-medencei táncgyagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptánc oktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be a 2011. szeptemberétől bevezetésre kerülő új tantervben, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyagyomány tanításának elsődlegessége, amely iskolánkban a szatmári néptánc anyagának ismeretét jelenti. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremt az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését.

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Művészetoktatásunk a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a **személyiségformálás eszközeként** kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja. Mindent meg kell tennünk, hogy egészséges, önmagukban bízó, képességeiknek és adottságaiknak megfelelően teljesítő tanulókat bocsássunk ki az iskola kapuján. Akik önismeretük révén el tudják dönteni, hol kezdődnek és meddig terjednek adottságaik és képességeik. Hol húzódnak lehetőségeik és korlátaik határai. Mikor érdemes kockázatot vállalni, mikor szükséges ezek elől kitérni. Hogyan lehet a sikerből hajtóerőt nyerni, s a kudarcok után felállni és újra- és újrakezdeni. Hangsúlyozzuk tehát a komplex személyiségfejlesztés felvállalását, amely a képességfejlesztés mellett az erőteljesebb nevelési funkciók vállalását is jelenti. A tanulók **élményszerűen** tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben ötvöződnek. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti iskolának, mint minden nevelési-oktatási intézménynek kiemelt célja a gyermekek, a növendékek lelki egészségének fejlesztése és megőrzése. Mint nem kötelező jellegű oktatási intézmény sokkal többet tehet e téren, hiszen a gyerekek saját szándékuk által vezérelve iratkoznak be, s így a kitérített feladatokat szívesebben hajtják végre. A pedagógusok számára, akikkel közvetlenebb, barátságosabb kapcsolatot tudnak kialakítani, mint a közismereti intézmény teljesítményorientált légkörében, könnyebben elérhetőek, irányíthatóak. Ehhez járul hozzá a művészetek nagyon pozitív személyiségformáló szerepe, mely differenciált látásmódra, igényességre, és saját véleményének kialakítására készíti a gyermeket.

A lelki egészség megőrzése tekintetében elsődleges feladat, hogy biztosítsunk a gyermekek számára egyfajta pozitív életérzést. Ha ezt sikerül elérni, akkor a gyermekben kialakulhat a belső egyensúly, illetve kialakulhat az ezzel járó viselkedés, ami később biztosíthatja és fejlesztheti személyiségének stabilitását. Ha ezt sikerült elérni, akkor a gyermek könnyebben fog alkalmazkodni a világban történő változásokhoz, könnyebben küzd le a jelentkező nehézségeket, s az így szerzett sikerélmény mindenképpen motiválni fogja a jövőben, erősíti, fejleszti személyiségét.

E cél elérése érdekében eszközeinket is differenciáltan kell megválogatnunk, meg kell találnunk a hangsúlyos és érzékeny pontokat, s azokra nagyobb figyelmet kell fordítanunk

Nevelő oktató munkánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a művészetoktatás során a tevékenységek megszerzésével széleskörűen fejlessze.

Célunk, hogy

- tanulóink harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggé váljanak,
- fejlett érzelmi kultúrára tegyenek szert,
- sokoldalú társas kapcsolatok kialakítására, fenntartására váljanak képessé,
- a művészeti képzés révén hatékony konfliktuskezelő képességet sajátítsanak el.

Feladatunk

- az önismeret, saját személyiségük kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése,
- a kitartás, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért.
- Az egészséges életmódra nevelés az egészségvédelem mellett, a tanulók testi képességeinek fejlesztését, a testmozgás iránti igény felkeltése.

Erkölcsei nevelésünk célja, az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanuló a művészeti iskolában eltöltött tanulmányi évei alatt ismerkedjen meg a közösségi művészeti tevékenység szépségeivel, a közös zenélés, éneklés, tánc, játék semmi mással nem helyettesíthető élményével.

Célunk olyan magatartási attitűd és szokás kialakítása, amely biztosíték lehet arra, hogy a növendékek ez irányú nyitottsága és igénye a tanulmányok befejezésével is megmarad, és felnőtt korában is keresni fogja a kapcsolatot az érdeklődésének megfelelő kulturális színterekkel, közösségekkel.

A tanulók különböző közösségekhez tartoznak – a szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A nevelés-oktatás az emberi viszonyokban gazdag közösségek hatásrendszerén át, a közösségekben, a közösségek életének, céljainak, érdekeinek figyelembevételével, a közösség aktív részvételével történik. A közösségek biztosítanak terepet – a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

- A különböző környezetből érkező, eltérő felkészültségű és érettségű tanulókból valódi közösséget kell formálnunk.
- Fokozatosan ki kell alakítanunk egy közös értékrendet, amely alapján lehetséges a tanulók együttműködése a közös célok érdekében.
- Az esetlegesen felmerülő konfliktusokat meg kell tanulniuk kulturált módon kezelni a tolerancia és az egymás iránti felelősség alapján.
- Hangsúlyozni kell a tolerancia rendkívüli szerepét a másik ember megítélése, valamint más népek, kultúrák megismerésével és elfogadásával kapcsolatban.
- Mikro szinten (osztály, csoport) a közösségfejlesztés elsődleges színterei maguk a tanítási órák, de nem elhanyagolhatóak a tanórán kívüli foglalkozások (pl.: kirándulások, hangverseny látogatások, színházlátogatások, kötetlen összejövetelek) sem.
- Makroszinten (az intézmény egésze vonatkozásában) fontosak az olyan tevékenységek, amelyeken lehetőség szerint minél több tanuló vesz részt, hagyományt teremt és őriz, erősíti az összetartozás érzését.
- A közösségi együttműködés szabályait – a szokásrend figyelembevételével – az iskolai házirend tartalmazza.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
-
- Kiemelten fontosnak tartjuk a motiválást, melynek célja, hogy felébresszük tanulóinkban az indítékokat, az ösztönző erőt és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.

-
- A tanulási folyamatban a differenciálással lehet a legnagyobb mértékben igazodni a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez. A gyakorlásnál, ismétlésnél tanáraink – e módszert alkalmazva – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
-
- Hagyományörző tevékenységeink is a közösségek mind szorosabbá fonódó kapcsolatait segítik, még a szabadidős tevékenységekben is.

2.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. *A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:*

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- vizsgák lebonyolítása
- a tanulmányi versenyekre való felkészítés
- tehetséggondozás
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,

2.5.1. Osztályfőnöki feladatok kijelölése:

- *Az alapfokú művészeti iskolai osztályfőnöki feladatot ellátó pedagógus* a tanulók meghatározott csoportjának oktatásszervezési feladataival megbízott szaktanár.
- *A művészeti iskolai osztályfőnök* általában, 5-6tanulócsoport osztályfőnöki feladatait látja el. Részletes feladatait munkaköri leírása tartalmazza.
- Az osztályfőnöki megbízás szempontjából a tanulók meghatározott csoportjának tanulólétszáma nem lehet kevesebb, mint a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény mellékletében meghatározott átlag csoportlétszám.
- Az osztályfőnöki megbízás feltétele, hogy az osztályfőnöki feladatot ellátó tanár legalább 4 tanulócsoport osztályfőnöki teendőit ellássa.
- Az osztályfőnöki feladatok ellátásának *elosztását* az alapfokú művészetoktatási intézmény éves munkatervében, ill. a tantárgyfelosztás készítésekor kell meghatározni.

2.5.2. A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:

A nevelési-oktatási feladatok elosztása során gondoskodik a tanulók beosztásáról, a hozzá beosztott tanulókból a csoportok kialakításáról. Az ehhez rendelhető minimális tanulólétszámot, az alapfokú művészeti iskola felelős vezetőjének útmutatását és a helyi tantervben meghatározott szakmai szempontokat figyelembe véve szerint alakítja, szervezi és működteti osztályát, csoportjait. látja el osztályfőnöki feladatait. Osztályfőnöki feladatait a rendes munkaidő tanítással le nem kötött részében végzi.

Feladata különösen:

- Az osztályába, csoportjaiba beosztott tanulókkal kapcsolatos tanügyi adminisztráció elvégzése
- A szülőkkel való kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra, ill. egyéni konzultáció formájában,
- Rendszeres kapcsolattartás a kötelező és választható tárgyakat tanító tanárokkal,
- Az iskolai szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon a tanulók előmenetelének előkészítése az osztályozó értekezletekre,
- A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok elősegítése, kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel
- A házirend ismertetése a tanév kezdetén, tájékoztatás a baleset- és egyéb védelmi intézkedésekről, különös tekintettel a hangszeres oktatás sajátosságaira.

2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

2.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Iskolánkban a fenti célok elérése és megvalósítása közben külön, kiemelt figyelmet fordítunk a tehetséges tanulók sajátos fejlesztésére.

- Minél korábban fel kell ismernünk a tehetségeket, hogy személyre szabott fejlesztéssel segítsük szakmai továbbfejlődésüket, továbbtanulásukat
- A tantárgyi programok eleve szolgálják a differenciált foglalkoztatásokat.
- Egyénre szabott feladatok kijelölése
- Fellépési, versenyzési, pályázati lehetőségek biztosítása
- Önművelés lehetősége /könyvtár/
- Az iskola tehetséges növendékei továbbléphetnek a művelődési központ művészeti csoportjaiba

2.6.2. Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségről szóló törvény 2003. évi CXXV. törvény előírásai értelmében érvényesíti iskolánk a követelményeket.

Különös figyelemmel az alábbiakra:

- A felvételi során kizárólag a jelentkező testi alkalmasságát vizsgáljuk annak érdekében, hogy az alkalmasságának leginkább megfelelő hangszert vagy más tevékenységet ajánljunk
- A felvétel elutasítása csak a választott tanszakra való fizikai alkalmatlanság miatt lehetséges
- Mindenkire azonos követelmények, értékelési rendszer vonatkozik, de a lemaradókat, a hátrányos helyzetűeket segítjük a felzárkózásban
- Pályázattal, alapítványi támogatással segítjük a hátrányos anyagi helyzetben lévő gyerekeket, hogy részt vehessenek az iskola által szervezett programokon, versenyeken, fesztiválokon.
- Ügyelünk arra, hogy a gyerekek csak megfelelő szintű produkcióval léphessenek fel, ezzel is igyekszünk elkerülni a nyilvános megszégyenülést, a kudarcot.
- A tanuló képességének megfelelő műsorválasztással biztosítjuk, hogy a gyengébb képességű gyerekeknek is lehetősége legyen közönség előtt fellépni
- Az értékelés, fegyelmezés nem lehet megalázó, bántó, emberi méltóságot sértő.

2.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Intézményünk pedagógiai programjában meghatározott célok elérése érdekében nevelő-oktató munkánkat úgy szervezzük, hogy a törvényi előírásoknak megfelelően azok a tanulók érdekeit és a szülők elvárásait szolgálják. A tanuló személyiségének harmonikus fejlesztése, tanulmányai terén megfelelő előmenetele csak a szülők (család) és a pedagógusok (intézmény) együttműködése révén lehetséges. Intézményünk nyitott, a tanulók, illetve a szülők bármely tanulási, nevelési, családi vagy egyéb problémával megkereshetik az intézmény tanárát, aki az ügyet köteles a legjobb tudása szerint, segítő szándékkal, és az elvárható diszkrécióval kezelni. A szülők részt vesznek rendezvényeinken, segítik intézményi programjainkat. A szülő és az intézmény közötti kapcsolattartásnak megvannak az intézményes keretei is:

- félévente (tanszaki bemutatóval egybekötött) szülői értekezlet,
- félévi és év végi bemutató,
- nyílt tanítási napok
- családlátogatás
- telefonos kapcsolattartás

Annak érdekében, hogy a szülők, partnerek még több információhoz jussanak intézményünk programjairól, eredményeiről, tervezzük egy iskolai újság, ill. egy Internetes honlap megjelentetését. A szülők és az intézmény közötti együttműködés fejlesztésének hatékony eleme a szülői munkaközösség, melyen keresztül a szülők gyakorolhatják jogaikat. Tájékoztatjuk a szülőket az oktatáshoz szükséges eszközökről, felszerelésekről. Mivel tanszakonként nagy eltérések vannak az iskola által biztosítottak és a szülők felé irányuló kérések között, ezért év elején minden tanár az órabeosztással egy időben részletes tájékoztatást ad. A beiratkozással egy időben ismertetjük a térítési díjak mértékét, és a kedvezmények lehetőségét, ill. az új tanulóknak átadjuk az iskola házirendjét.

A szülők és pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- **Családlátogatás**

Feladata, a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a tanuló fejlesztése érdekében.

- **Szülői értekezlet**

Általános tájékoztatás az osztályfőnökkel közösen

- **Fogadó óra**

Alkalmom a szülők és a pedagógus személyes találkozására, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

- **Nyílt tanítási nap**

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje a tanítási órák műhelymunkáját, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és a táncos közösség életéről

- **Vizsgaelőadás**

Célja, hogy az év során elsajátított anyagot hogyan tudják egy adott produkcióban, táncjátékban, koreográfiában kosztümben látványosan előadni. A színpad, a siker további jó munkára, kitartásra buzdít.

- **Írásbeli tájékoztatás**

Célja, hogy a szülő az egyes programokról, rendezvényekről, szülői értekezletekről és minden olyan, az iskolával kapcsolatos történésről tudjon. Adott esetben a tanuló magatartási problémáiról, tanulmányi eredményének visszaeséséről értesüljön.

2/8. Gyermek- és Ifjúságvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem egy nagyon sokrétű feladat, tágabb értelemben jelenti azt, hogy maga az iskola tevékenysége, működése biztosítsa, hogy egyik tanulót se érjen származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása, vagy bármilyen más oknál fogva hátrányos megkülönböztetés, sőt segítse leküzdeni azokat a hátrányokat, amelyeket családi vagy vagyoni helyzetéből egyébként következnenek. A szűkebb értelemben vett gyermek- és ifjúságvédelem az iskolában azt jelenti, hogy a tanulókat – a környezete, családja vagy bármely más miatt – veszélyeztető körülmények felismerése, megelőzése, illetve megszüntetése érdekében az iskolának is meg kell tennie azokat a lépéseket, amelyek egy iskolától elvárhatóak. Mindezen feladatok megszervezése, irányítása az intézmény vezetőjének feladata. Az intézményben erre külön megbízott pedagógus nincs, viszont minden egyes tanár felelős ezen feladatok betartásáért. Pl.: Az oktatás előtt az öltözőkben nem érheti atrocitás semelyik tanulót, előadásokon, fellépéseken, órákon semelyik tanuló nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben. Tájékoztatni kell a diákokat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak a pedagógushoz, továbbá, hogy az iskolán kívül is milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel. A szóbeli tájékoztatáson kívül az iskolában jól látható helyen ki kell függeszteni a különböző gyermekvédelemmel foglalkozók, például nevelési tanácsadó, drogambulancia, gyermekjóléti szolgálat, lelki segély telefon címét, illetve telefonszámát.

3. Helyi tanterv

A művészeti iskolában az oktató-nevelő munkát a tantervben meghatározott szempontok alapján kell megtervezni.

A művészeti tanszakok – táncművészet – csoportos foglalkozásokra történő tananyagtervezetét egy-egy csoportra, osztályra bontja le az adott tanév tantervi anyaga.

A tanterv alapján iskolánkban a pedagógusok éves tanmenetet készítenek. A tanmenet megalkotásánál alapkövetelmény, hogy az oktató pedagógus alaposan ismerje a tanuló személyiségét, képességét, tehetségét. Különösen figyelni kell arra, hogy a tanulók ne legyenek túlterhelve, ezért az oktatás módszerét a mindenkori kívánalmaknak megfelelően kell megválasztani.

A művészeti nevelés az általános nevelés fontos része, azonban figyelembe kell venni, hogy a tanulók túlnyomó többsége nem lesz hivatásos művész, hanem a művészeteket szerető, értő és a művészetek iránt érdeklődő személy legyen.

Alapvetően nem művészképzés folyik az intézményben, hanem a művészetekkel nevelő-oktató tevékenység.

Iskolánk az alapfokú művészetoktatásról szóló 27/1998. /VI.10./ MKM rendelettel, valamint 2011. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott kötelező követelményeket és tantervi programot alkalmazza. A programot egy külön fejezetben kiegészítettük a helyi sajátosságokkal.

A tanterv tartalmazza az iskolában tanított tantárgyakat, azok óraszámait, valamint a speciálisan a tárgyhoz tartozó értékelési módokat.

A tanterv felépítése:

- A néptánc tanszak speciális szabályozása /általános fejlesztési követelmények, struktúrája, értékelés módja
- A néptánc tanszak tantárgyai és azok óraszámai
- A tantárgyak helye a tanszak programjában
- Követelmények az előképző, alapfok és a továbbképző programjának elvégzése után
- A tantárgyak tananyaga
- Követelmények az egyes évfolyamok elvégzése után

3.1. Az intézmény helyi sajátosságai

A kétegyházi székhelyen a Kaláris Alapfokú Művészetoktatási Intézmény vezetője célul tűzte ki a kétegyházi román hagyományos táncok visszatartását a gyökereit vesztett helyi fiatalság számára. Buha Györggyel és feleségével, a népművészet mestereivel az iskolaalapítást megelőzően majd 7 éves gyűjtő-feltáró munka eredményeképpen sikerült rekonstruálni a helyi archaikus hagyományos néptáncokat. Az így létrejött tudományos produktum és felgyűjtött archív filmanyagok segítségével 2003-tól, a kétegyházi iskola létrehozásától helyi sajátosságként elindulhatott a hagyományos táncrendek visszatartása. Ezen táncok oktatása (lunga, minitaua, tiganeasca, sirba, hora-mare, Anna Logojana) nem kifejezetten évfolyamokhoz kötött, így már az óvodás korúaknak is tanítjuk a koruknak megfelelő aszimmetrikus alapléptetést (lunga, ill. hagyományos helyi polgári román táncokat, sirba). A magasabb évfolyamok adatközlői szinten tudják elsajátítani a helyi román táncokat, hiszen jelenleg ők viszik tovább apáik anyáik helyi tradicionális örökségét. Így 2003 óta nem kis erőfeszítések árán sikerült megvalósítani, hogy a helyi fiatalság jelentős része megismerje a helyi tradicionális néptáncot.

2005-től ezen fiatalok tagjai a Muharai Elemér Népművészeti Szövetségnek, de programjain már 2003-tól részt veszünk (Bag), melynek anyagi vonzatát az intézmény és annak vezetője vállalta magára. A hagyományos román táncrendhez szintén egy hosszabb rekonstrukciós megelőző munka után megfelelő kétegyházi román népviseletet is varratott az intézményvezető a fenntartóval egyetértésben.

A település jelentékeny százalékát teszi ki a helyi roma közösség, továbbá egy kisebb sváb kolónia. Mindkét nemzetiség helyi táncát 2003-tól gyűjti, illetve tanítja vissza az intézmény vezetője, Halmi Zoltán és munkatársai. Mind a cigány, mind a sváb táncok bemutatásához rendelkezik az iskola a nemzetiségnek megfelelő helyi viseletekkel. Mindhárom felsorolt nemzetiség táncanyagából készült koreográfia:

1. Halmi Zoltán: Kétegyházi román táncok
2. Halmi Zoltán: Kétegyházi sváb táncok
3. Halmi Zoltán: Körös-vidéki cigány táncok (Békés megye)

Ezen táncanyagok és koreográfiák folyamatos szinten tartását és színvonalas bemutatását a legmagasabb évfolyamokon próbáljuk megőrizni.

3.2. Helyi tanterv a már működő csoportokban (2011 szeptember 1. a felmenő rendszer bevezetése előtt beiratkoztak)

Iskolánk az alapfokú művészetoktatásról szóló 27/1998. /VI.10./ MKM rendelettel kiadott kötelező követelményeket és tantervi programot, valamint az ennek kiegészítéseként megjelent részletes évfolyamonként meghatározott javasolt tananyagot változtatás nélkül alkalmazza a pedagógiai program részeként. A tanterv tartalmazza az iskolában tanított tantárgyakat, azok óraszámait, valamint a speciálisan a tárgyhoz tartozó értékelési módokat.

A tanterv felépítése:

- A művészeti ág speciális szabályozása /célrendszere, funkciói, általános fejlesztési követelmények, struktúrája, tanszakai, értékelés módja

- A tanszak tantárgyai és azok óraszámai
- A tantárgyak helye a tanszak programjában
- Követelmények az előképző, alafok és a továbbképző programjának elvégzése után
- A tantárgyak tananyaga

3.3. NÉPTÁNC TANSZAK

A népi műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. A népművészet fennmaradt alkotásai kiállták az idők próbáját, több száz, több ezer éven át, generációkon keresztül csiszolódtak, és alkalmasak a mai gyerekek nevelésének eszközévé válni.

A folklór különböző területei a népzene, a népdal, néptánc, népi játék óriási lehetőséget nyújtanak a gyermekek zenei és mozgáskultúrájának fejlesztésére, személyiségük formálására. Századunk két nagy magyar zeneszerzője és gyűjtője Bartók Béla és Kodály Zoltán a magyar parasztzeneből kiindulva teremtették XX. századi zenét. Kodály egész pedagógiai rendszerét a magyar népzene, különös tekintettel a magyar népi gyermekjátékokra alapozta.

A néptánc oktatás egyik lehetséges formája a művészeti alapiskola néptánc tanszaka.

3.4. A TANSZAK PROGRAMJÁNAK CÉLJA, FELADATA

A néptánc oktatás célja a tánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, az egészséges életmódra, ügyességre, magabiztosságra nevelés. Kiemelt feladat a táncművészeti alapismeretek átadása, a hogy a gyerekek nyitottá váljanak a közösségi alkotó tevékenység és általában a művészetek iránt. A tantárgy adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, fejlessze improvizációs készségüket! Irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, a továbbképző évfolyamainak folytatására, ill. az amatőr táncéletbe való bekapcsolódására!

A folklórismeretek oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásukat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.

A tánc történet célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak.

A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat,
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit,
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- a folklórkutatás tárgyának, az alávett társadalmi rétegek, a "nép" műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrolálását,
- a művészi előadásmód kivitelezését,
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét,
- hallását,
- zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráció képességét,
- improvizációs készségét,
- ízlését, kritikai értékét,
- a nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
- a vizuális memóriát,
- a képzelőerőt.

Ösztönözze a diákot

- a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- a rendszeres múzeumlátogatásra,
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- a rádió és televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére,
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberekkel való beszélgetés).

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra.

Tegye nyitottá

a gyermek személyiségét a folklór iránt.

3.5. A TANSZAK TANTÁRGYAI ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

Fő tárgy: Népi játék, néptánc: előképző, alapfok, továbbképző

Kötelező tantárgyak:

Folklórismeret: alapfok 3-6 évfolyam
Tánc történet: továbbképző 7-8. évfolyam

Kötelezően választható fakultatív

tantárgyak:

Folklórismeret továbbképző 9-10 évfolyam
Tánc történet

Szabadon választható tárgyak:

A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

A képzés ideje: 12
Évfolyamok száma: 12
Csoport létszám: átlaglétszám: 15 fő, max. létszám 20 fő
Órák időtartama: 45 perc
Heti óraszám min.: előképző 2*45 perc
alapfok 4*45 perc
továbbképző 4*45 perc

3.6. HETI ÓRATERV

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék, néptánc	2	2	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Folklórismeret					1	1	1	1				
Tánc történet									1	1		
Köt. választ.											1	1
Szab. vál. tant.												
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

3.7. A TANTÁRGYAK HELYE A TANSZAK PROGRAMJÁBAN

A **népi játék-néptánc** a tanszak fő tantárgya, s az előkészítő - alapfok - továbbképző minden évfolyamán a legtöbb óraszámokban foglalkoznak vele.

Ez az összefoglaló elnevezés több részterületet foglal magába:

A *tánc technika*, ami minden órán bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése mellett a technikai alapozást hivatott szolgálni.

A *ritmikai gyakorlatok* és a *táncos nyelvezet* elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti.

A *népi játékok* az előkészítő, és az alapfok 1 - 2. évfolyamán játszanak fontos szerepet. A gyerekek megismerik a magyar játékkincs legszebb változatait, s ezen keresztül megszeretik a népzene és néptáncot.

A néptánc oktatása elkezdődik az előkészítőben, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesebb ki. Egyre több dialektus táncrendjeit ismerik meg a tanulók, s táncolják "anyanyelvüként".

A *daltanulás* szorosan összetartozik a tánccal, míg a *koreográfiák* a tanult eredeti anyagok összefoglalásai.

A **folklórismeret** az alapfok 3 - 6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, a magyar nép táji-történeti tagozódásával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor az emberélet fordulójáról és a magyar nép hiedelemvilágáról hallhatnak előadást.

A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A **tánc történettel** a továbbképzőn találkoznak a tanulók. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és élvező befogadjává válnak.

3.8. KÖVETELMÉNYEK AZ ELŐKÉSZÍTŐ, ALAPFOK, TOVÁBBKÉPZŐ PROGRAMJÁNAK ELVÉGZÉSE UTÁN

Előkészítő

A gyerek ismerjen:

- legalább 10 kiszámolót, 10 különböző típusú játékot, ill. 10 népdalt.

Legyen képes:

- a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni,
- egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4* 2/4-es).

Alapfok

Ismerje

- a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min.40),
- a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon dunántúli ugrós, eszközös, csárdás, férfitánc, illetve karikázó, tiszai dialektusból verbunk (fiúk), lánytánc (lányok), az erdélyi dialektus területéről származó páros illetve férfitánc (fiúk), tiszai dialektusból páros ugrós és csárdás,
- a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait,
- az egyes jeles napok időpontját,
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- a magyar paraszt világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,
- a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,
- a korévfolyam szintjének megfelelő legfontosabb folklór-kiadványokat (könyv, lemez), és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények)!

Legyen képes

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 4 * 2/4-es ritmusképletet visszaadni tapssal, dobogással,
- legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat,

- az egyes folklórjelenségek térbeli megjelenését adott esetben térképre vetíteni,
- felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését,
- a népszokások idejét és rítusrendjét.

Ismerjen és legyen képes előadni:

- népdalokat,
- népballadákat,
- rítusénekeket és szokásszövegeket!

Továbbképző

Ismerje:

- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100),
- a tanult táncrendeket,
- a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit,
- a magyar népművészeti műfajok jellegzetességeit,
- a magyar népművészet-kutatás leghíresebb irányzatait, képviselőit,
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit,
- a történelmi és modern társastáncok főbb típusait,
- a romantikus, klasszikus és XX. századi balett stílusjegyeit,
- a magyar néptánc történeti rétegeit,
- a modern tánc alapvető iskoláit, technikáit,
- az alapvető táncműfajokat,
- a mozdulatelemzés alaptényezőit,
- a mozdulat és helyzet típusait.

Legyen képes:

- legalább három táncrendet magabiztosan improvizálni,
- alkalmazni a tanult táncrendeket táncházakban, koreográfiákban,
- rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- megkülönböztetni a népi és "magas" kultúra jelenségeit, összehasonlítani jellemzőiket,
- felidézni a prózai népköltészeti alkotások főbb tartalmi csoportjait, témaköreit,
- önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Sajátítsa el:

- a tudásszintjének megfelelő szakirodalom kezelését,
- lexikonok használatát, a könyvtárak használatát, azaz tudja, hol és hogyan keresheti azt a tudásanyagot, aminek még nincs birtokában!

4. TANANYAG

4.1. NÉPI JÁTÉK - NÉPTÁNC

Előkészítő 1. - 2. évfolyam

Népi játékok

- a, énekes - táncos gyermekjáték
- b, népi sportjáték

Megjegyzés

A népi játékok alkalmazásánál körültekintően járjunk el, vegyük figyelembe a gyerekek nemét, korát, érdeklődési körét, a helyet, ahol a játékot tanítjuk. Tudnunk kell előre, hogy mit akarunk a játékkal elérni:

mozgáskészség javítása,
közösségi érzés tudatos erősítése,
élményszerzés, játékra nevelés.

a. Eredeti énekes - táncos gyermekjátékok

- altatók
- kiolvasók
- szerepjátékok
- fogócska
- párválasztó
- fogyó-gyarapodó
- vonulós-kapuzó

b, Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

- küzdő
- nemzetes
- fogó,
- pásztorjátékok
- tréfás versengések

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Előkészítő 1. évfolyam

Követelmény:

- A gyerekek tudjanak öt mondókát, tíz játékot és öt népdalt.
- Biztosan alkalmazzák a térben a csiga- és a kígyóvonalat.
- Tudjanak körben haladni kézfogással és a nélkül.
- Egyszerű ritmusképleteket tudjanak visszatapsolni.
- A tanult játékfűzést tudják közösen előadni.
- A ti-ti-tá ritmust helyben kidobogni, előre-hátra, jobbra-balra irányokban kijárni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

*Előkészítő 2. évfolyam***Követelmény:**

- A gyerekek tudjanak legalább nyolc kiszámolót, tíz játékot, tíz népdalt.
- Egyénileg és párban, helyben és haladva képesek legyenek a szökellő alkalmazására.
- A játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni.
- Egyszerűbb ritmusokat visszatapsolni, dobogni.
- A tanult játékokból készült koreográfiát előadni.
- 5 dél-alföldi ugrós alapotívumot képességeinek megfelelően tudjon improvizálni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

ALAPFOK 1 - 6. ÉVFOLYAM**1. évfolyam***Tánctechnika*

- gimnasztika:
  - járás lábujjon, sarkon, külső- és belső láb élen, futások különböző kartartással, lábemeléssel, törzs-, kar- és fejgyakorlatok.
- speciális gyakorlatok:
  - helyes testtartás,
  - térdhajlítás,
  - féltalpra emelkedés,

Ritmika

- hangjegyérték gyakorlatok: nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal,
- visszhang gyakorlatok,
- futótűz - ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Táncos nyelv

- irány fogalma: jobb-bal, előre-hátra, rézsút irányok,
- alakzatok: kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk.

Játék

- különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzó, sportos,)
- kiolvasók.

Néptánc

- ugrós alapmotívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós - dudálós motívumok,
- eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges,
- a helyi táncanyag motívumainak alapfokú megismerése

Daltanulás:

- a megismert tájegységek adott táncaihoz kapcsolódó dalok

Koreográfia:

- a tanult eredeti anyag és játékok alapján

Követelmény:

- A tanuló ismerje a tanult játékokat (5) és népdalokat (6).
- A lányok közösen elő tudják adni a mezőföldi leánytáncot a hozzá kapcsolódó lépésanyaggal. Bátran merjék az üveget körül táncolni, alapszinten hordozzák azt a fejükön.
- Ismerjék az alapvető irányokat, jobb-bal, előre-hátra, és az alakzatokat, kör, félkör, kör, oszlop, cikk-cakk.
- A fiúk alapszinten ismerjék a botforgatás legegyszerűbb technikáját. Bátran dobját át egyik kézből a másikban maguknak, majd társnak. Támadó és védekező mozdulatok.
- Legyenek képesek tájékozódni a térben.
- Legyenek képesek felismerni és megnevezni az irányokat.
- Év végén a tanult játékfűzést előadni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A vizsgakövetelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

2. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:
  - az eddig tanultak ismétlése, kombinációja,
  - térdhajlítás,
  - lábörzések a földön,
  - lábemelések,
  - kartartások,
  - ugrások: két lábon parallel ugrások,
  - + 1/4-et, 1/2-et fordulva jobbra-balra.

Ritmika

- egyenletes járás közben 4/4-es ritmusképletek visszatapsolása, dobogása,
- kétszólamú mozgás gyakoroltatása.

Táncos nyelv

- térirányok (1-8.),
- karakter (stílus) - hasonlóság, azonosság, különbözőség.

Játék

- szerepjátszó és sportos játékok tanulása.

Néptánc

- ugrós motívumok és motívumfűzések Dunántúlról,
- egy dunántúli verbunk tánc motívumai,
- lányoknak dunántúli karikázó,
- előző évben tanult táncanyagok továbbfejlesztése

Daltanulás

- a tanult táncanyaghoz kapcsolódó dalanyag,

Koreográfia

- a tanult anyagból

Követelmény:

- A gyerekek ismerjenek 5 új szerepjátszó és négy sportos játékot.
- Bátran alkalmazzák (1-8) a térirányokat.
- Egyenletes járás közben tudjanak visszatapsolni hosszabb-rövidebb ritmusokat.
- Somogyi táncrendben való eligazodás.
- Az eszköz (bot, üveg, seprő) jártasság, készség szintjén való használata.
- A fiúk elő tudják adni a rábaközi körverbunkot, közösen, zenére a tanult motívumok alapján.
- A lányok legyenek képesek közösen eltáncolni saját énekhangjukra a tanult leánykarikázót.

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

3. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:
  - az eddig tanultak kombinációja,
  - lábdobogások,
  - forgás,

Ritmika

- kontrás taps gyakorlása,
- járás - futás változó tempójú zenére

Táncos nyelv

- tempó: lassú, közepes, gyors (tánctípushoz kötve),
- szimmetria- aszimmetria

Néptánc

- Tiszai dialektus egy tájegységének verbunk alapmotívumai,
- Lányjátékok, tánclépések a tiszai dialektusból
- A téli napfordulóhoz kapcsolódó népszokások mozgásos elemei,

Daltanulás

- a tanult táncanyagokhoz kapcsolódó dalok

Koreográfia

- a tanult anyagból

Követelmény:

- Ismerje a szatmári táncrend felépítését.
- Önállóan képes legyen verbunkból improvizálni 3 dallamnyit.
- Párban improvizálni tudjon 2 percig a szatmári lassú, és friss csárdás motívumaiból.
- Az elkészített szatmári koreográfia eltáncolása.
- Ismerje a széki négyes lépésanyagát.
- Képes legyen zenére körben táncolni a széki négyest.
- Párban széki csárdás improvizálása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

4. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok:
  - az eddig tanultak nehezített változatai,
  - ugró gyakorlatok,
  - forgások diagonálban

Ritmika

- 8/4-es visszhang gyakorlatok,
- koordinációs gyakorlatok kéz és láb összehangolt mozgására,

Néptánc

- az előző évben tanult anyag továbbfejlesztése.
- lassú és friss csárdás az adott tájegységből
- az adott terület egy régi stílusú tánca
- a tiszai dialektus más tájegységének táncai
- a tavaszi ünnepkör táncos, mozgásos népszokásai

Daltanulás

- a tanult táncanyagokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó dalok.

Koreográfia

- a tanult anyagból

Követelmény:

- Ismerje a széki táncrend felépítését, annak részeit.
- Képes legyen a széki lassú, porka és hétlépés improvizatív táncolására párban 2 percig.
- Lányoknak a karikázóból készült motívumfűzés eltáncolása saját énekre.
- Fiúknak széki sűrű, ritka tempó improvizatív táncolása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. évfolyam*Tánctechnika*

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:
  - térhajlítások,
  - lábkörzések,
  - ugrások fordulva is,
  - forgások és ugrások diagonálban.

Ritmika

- 4*2/4-es ritmusképletek memorizálása,
- nehezebb koordinációs gyakorlatok,
- régi és új stílusú zene felismerése.

Néptánc

- a nyugati dialektus egy, még nem tanult tájegységének lassú és friss csárdása
- a nyugati dialektus egy férfi tánca, verbunk.
- a nyugati dialektus egy lánykarikázója
- motívumok az erdélyi dialektus egy egyszerűbb páros táncából

Daltanulás

- a tanult tájegység dalaiból

Koreográfia

- a tanult anyagból

Követelmény:

- Ismerje a dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumait.
- Képes legyen párban önállóan táncolni 2 percig, zenére.
- Ismerje a tanult lőrincrévi tánc lépésanyagát.
- Párban önállóan képes legyen táncolni 2 percig a táncolt zenére.
- A táncokból készült koreográfiák eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

6. évfolyam*Tánctechnika*

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok ,az eddigi tanultak ismétlése, kombinációja.

Ritmika

- összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgás),
- különböző tánc típus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján.

Néptánc

- az előző évben elkezdett erdélyi páros tánc továbbfejlesztése
- egy erdélyi férfi tánc alapjai
- az előző években tanultak ismétlése

Daltanulás

- az előző években tanult anyaghoz újabb dalok tanulása,
- tanult erdélyi tájegység dalainak tanulása

Koreográfia

- a tanult anyagból

Követelmény:

- Ismerje a sárközi táncrendet, felismerje, és különbséget tudjon tenni a különböző zenék közt.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása, közöse.
- Fiúk: decsi verbunk táncolása önállóan 2 percig.
- Tudjanak párban 2 percig táncolni sárközi csárdást önállóan.
- A készült koreográfia eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAM

7. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok.

Néptánc

- **Gyimesi táncok: a táncrend egyszerűbb táncainak alapszinten való megismerése**
- Egy újabb erdélyi páros tánc alapjai
- a tiszai vagy a dunai dialektus még nem tanult tájegységének táncai, táncrendje

Daltanulás, koreográfia

- a tanult anyagok valamelyikéből

Követelmény:

- A tanulók ismerjék meg a még fellelhető archaikus környezetben található gyimesi táncrendet.
- A gazdag ritmikai elemek közül a nehezen elsajátítható szinkópás mozdulatokat pontosan sajátítsák el.
- A forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét.

- Ismerjék fel a balkáni és a közép-európai táncréteg zenei anyagát, legyenek képesek letáncolni a zenéhez kötődő táncokat.
- Képes legyen önállóan táncolni gyimesi féloláhost 3 percig.
- Tudjon a gyimesi páros táncokból párban improvizatív módon 3 percig táncolni.
- Különbséget tudjon tenni a héjszák között, és ezeket közösen el tudják táncolni.
- A korábbi éveken tanult ismereteiket bővítsék a somogyi táncokból.
- Párban képes legyen 2 percig improvizálni somogyi lassú és friss csárdás motívumaiból.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

8. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok.

Néptánc

- a tiszai vagy a dunai dialektus északi részén elhelyezkedő tájegység, vagy népcsoport táncai
- egy régi stílusú páros tánc Erdélyből

Daltanulás, koreográfia

- a feldolgozott anyagból.

Követelmény:

- Ismerje a palóc táncrendet.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása saját énekekre.
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni palóc verbunkot 3 percig.
- Párban tudjanak improvizatív módon táncolni palóc csárdást 3 percig.
- Alkalmazzák csárdás közben a verbunkból átvett díszítőelemeket.
- Ismerje a székelyföldi táncrendet.
- Fiúk: tudjon önállóan 3 percig székely verbunkot táncolni.
- Lány: ismerje a székely verbunk alapmotívumait.
- Tudjanak párban önállóan táncolni forgatóst, és szöktetőst 3 percig.
- Ismerjék fel a palóc és a székelyföldi verbunk hasonlóságát és különbségét, ezt vegyék figyelembe táncolás alkalmával.
- Forgás közben a párok alkalmazzák a tartás-ellentartás törvényét.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

9. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok.

Néptánc

- Mezőségi vagy kalotaszegi táncok:

a, mezőségi

lassú cigánytánc,
szászka (ritka csárdás),
ritka szökős,
sűrű csárdás,
ritka magyar,
sűrű magyar,
korcsos,
négyes

b, kalotaszegi

legényes,
csárdás,
szapora.

Daltanulás, koreográfia

- mezőségi, kalotaszegi, vagy mindkettő.

Követelmény:

- Ismerje a mezőségi táncrend felépítését, és annak a részeit meg tudja különböztetni.
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni 2 percig ritka és sűrű magyart.
- Páran tudjanak improvizatív módon táncolni 3-3 percig szászkát, ritka szökőst, sűrű csárdást, és korcsost.
- Tudjanak pontszerkezetben gondolkodni, ennek megfelelően pontokat összeállítani.
- Páros csárdás közben a kapcsolattartás legyen megfelelő.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

10. évfolyam

Tánctechnika

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok.

Néptánc

- tanult táncrendek ismétlése,
- kiegészítő anyagként: német, délszláv, szlovák, román, cigány táncok.

Követelmény:

- Ismerje fel a felső- és alsó-Tisza vidéki cigánytáncot.
- Tudjanak különbséget tenni a méhkeréki, az eleki és a kétegyházi táncok között.
- Önállóan tudjon improvizálni a csingerálás motívumaiból.
- A mozdulatokat a cigánytánc stílusának megfelelően sajátítsák el.

- Tánckészletük bővelkedjen aprózókból, csusszanásokból, kopogásokból, csapásból nyolcados tizenhatodos értékben.

Magasabb évfolyamba lépés (záróvizsgára bocsátás) feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

A számonkérés formái

Előképző

- félévi beszámoló:
a tanult játékok bemutatása,
népdalok eléneklése.
- év végi bemutató:
a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása).

Alapfok, továbbképző

- félévi beszámoló:
gyakorlat
a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.
elmélet
a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend, zenekari felállás...),
népdalok.
- év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Beiratkozás:

Minden évben a tanév befejezését követően.

Pótbeiratkozás szeptember első hetében.

A tanévkezdésben és évközi szünetekben az iskola alkalmazkodik az anyaiskolához.

Ajánlott irodalom

Népi játék, néptánc

- Néptánc elméleti munkák:
Martin György: A magyar táctípusok és táncdialektusok NPI
Pesovár - Lányi: A magyar nép táncművészete: NPI
Halmi Zoltán: Kétegyháza táncélete és két táncos egyéniség, Buha György és Buha Györgyné (Szretykó Anna) egy lunga-variációjának elemzése (szakdolgozat – Martin György Alapítvány I. díj) Budapest 2003.
Halmi Zoltán: Kétegyháza táncélete, az egyéni táncstudás és a közösségi táncagyomány viszonya egy magyarországi román közösségben Szeged 2004. – szerkesztés alatt
- Eredeti játékgyűjtemények:
Bihari gyermekmondókák Bukarest, 1982.
Gyermekjátékok Hévízgyörk Szentendre 1980.
Kerényi György: Gyermekjáték dalok Bp. 1957. 1975.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások Gondolat Kiadó
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény Bp. 1891.

Kör Kör ki játszik Nyíregyháza 1982.

Magyar néprajz VI. Népzene - néptánc - népi játék Akadémia Kiadó 1990.

Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok Akadémia Kiadó

Megy a gyűrű vándorútra 1 - 2. Bp. 1982.

Pécsiné Acs Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

- Az oktatást segítő anyagok:

Foltin Jolán - Tarján Katalin: Játék és tánc az óvodában NSZH - MMI

Foltin - Karcagi - Neuwirth - Salamon: Játék és tánc az iskolában I - IV. o.

Kötetei: Motívumfüzések; Játékok, játékfüzések; Tanmenet NSZH - MMI

Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék Bp. 1990.

Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1974. 1991.

Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása MTF

Rövidítések:

Magyar Művelődési Intézet MMI

Magyar Táncművészeti Főiskola MTF

Néptáncosok Szakmai Háza NSZH

Népművelési Propaganda Iroda NPI 1996.

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai

- kazetták:

Motívumfüzés hangzó melléklete,

Hangfelvételek néptánc oktatáshoz (Bácska, Délalföld,
Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld).

- videó kazetták:

Motívumfüzések videó melléklete,

Játékfüzések videó melléklete.

4.2. FOLKLÓRISMERET

A FOLKLÓRISMERET - OKTATÁS CÉLJA, FELADATA

A folklórismeret oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásukat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.

A folklórismeret-oktatás a rendelkezésre álló 4 év alatt:

ismertesse a tanulóval:

- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- a folklórkutatás tárgyának, az alávett társadalmi rétegek, a "nép" műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,

alakítson ki:

- általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi

Ösztönözze a diákot:

- a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- a rendszeres múzeumlátogatásra,
- a rendszeres társasági és színházi táncsemények látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncsemények),
- a rádió és televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére,
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberekkel való beszélgetés).

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néprajzi irodalomra.

Tegye nyitottá

- a gyermek személyiségét a folklór iránt.

Végső soron tegye gondolkodásuk részévé a néphagyomány iránti érdeklődést, sajátíttassa el velük annak alapelemeit az általános műveltség természetes részeként.

KÖVETELMÉNYEK AZ ALAPFOK, TOVÁBBKÉPZŐ PROGRAMJÁNAK ELVÉGZÉSE UTÁN

Alapfok

Ismerje

- a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait,
- az egyes jeles napok időpontját,
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,

- a korévfolym szintjének megfelelő legfontosabb folklór-kiadványokat (könyv, lemez), és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények)!
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit,

Legyen képes

- az egyes folklórjelenségek térbeli megjelenését adott esetben térképre vetíteni,
- felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését,
- a népszokások idejét és rítusrendjét.

Ismerjen és legyen képes előadni:

- népdalokat,
- rítusénekeket és szokásszövegeket!

Továbbképző

Ismerje:

- a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,

Legyen képes:

- rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- megkülönböztetni a népi és "magas" kultúra jelenségeit, összehasonlítani jellemzőiket,

Sajátítsa el:

- a tudásszintjének megfelelő szakirodalom kezelését,
- a lexikonok használatát,
- a könyvtárak használatát, azaz tudja, hol és hogyan keresheti azt a tudásanyagot, aminek még nincs birtokában!

TANANYAG

3. évfolyam

Népszokások, bevezetés

Az egyes népszokások konkrét ismertetése előtt világossá kell tenni általában a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit, illetve történeti rétegeik eredetének forrásait.

Ezek az alapok a továbbiakban folyamatosan alkalmazhatóak a konkrét ünnepi szokások magyarázatánál.

A tanulók előtt világossá kell tenni, hogy egy-egy jeles napi rítus formailag a következő elemeket tartalmazza, azaz kellett tartalmaznia eredeti formájában:

- rítuscselekmény,
- mondott rítus (ének, mondóka, szerepszöveg),
- rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata),
- Ismerjék a magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó történelmi kultúrköröket

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév - napév (állandó és mozgó ünnepek),
- évkezdő időpontok (ádvént, karácsony, újév, Szent György nap, stb.),
- vigília-jelenség (a nap kezdetének változó felfogása),

- ünnepi félév - gazdasági félév,
- napfordulók, napjegylenlőségek,

A téli napforduló ünnepekőre (Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent ("Kisböjt")

- időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban,
- disznótor,
- ádvent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála),

Miklós nap (XII. 6.)

- Miklós püspök legendája (ajándékozás),
- fonóbeli alakoskodás,

Luca nap (XII. 13.)

- egykori évkezdés, napforduló,
- Luca apokrif szent,
- Luca női démon, kapcsolatos a fénnel, a baromfi termékenységgel,
- lucajárás,
- kontyolás,
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (XII. 25-26.)

- Szenteste (vigília-kérdés),
- a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr-mítosz),
- keleti misztérium-kultuszok (Mithrász),
- hannuka,
- újszövetségi történet (Jézus születése),
- karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz,
- mágikus és jósló praktikák,
- kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.

Betlehemezés

- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.).

Regölés

- fő időpontja István nap (vértanú),
- jelmezek, szereplők, hangszerek,
- a rítusének szövegének elemzése (szarvas-ének, párosító, jókívánság, koledálás),
- földrajzi - történeti elterjedése,
- ősvallási, ősköltészeti elemek.

Aprószentek (XII. 28.)

- újszövetségi történet,
- korbácsolás, vesszőzés,
- legényavatás.

Szilveszter - Újév (Kiskarácsony)

- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz,
- mágikus és jósló praktikák,
- étkezési szokások,
- a moldvai magyarok "hejgetése".

Vízkereszt (I. 6.)

- újszövetségi történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző),
- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének- a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

Követelmény:

- Tudja meghatározni a téli ünnepkör kezdő és záró napját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életviteléhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-éneket, 1 szokásszöveget.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

4. évfolyam

Jeles napok

(Vízkeresztől Szent Iván napig)

Ismétlésként hasznos átvenni az időszámítás kérdéseit, különös tekintettel a mozgó (luniszoláris) ünnepekre, melyek a télvégéig, tavaszi ünnepkör meghatározó jeles napjai. Vízkereszt még szoláris (napév szerinti) állandó ünnep, de a másként húsvét-pünkösödnek is nevezett periódus többi meghatározó időpontja néhány kivételtől eltekintve már húsvét, jelenlegi naptárunk szerint változó dátumától függ.

Húsvét előtt 40 nap a nagyböjt. Ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve farsang a recens hagyomány szerint. Húsvét után 50 nappal van pünkösöd (Pentekosztész - ötvenedik). Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegylenlőséget (III. 21.) követő első holdtölte utáni vasárnapra esik. Így március 22. és április 25. között kap helyet.

Farsang (I. 6. - húshagyókedd)

- a farsang fogalma
- a házasság kötése és az ezekhez kapcsolódó többnapos multságok legfőbb időszaka,
- a pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban lévő tréfás-komoly megszügyenítése a farsang végén (tuskóhúzás, lakodalom paródia, szűzgulya fordítás),
- maszkos alakoskodás, alkalmaik (fonó, lakodalom),
- maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, "memento mori"),
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- réteg multságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang, házások bálja),
- a mohácsi sokacok busójárása (eredetmonda),

- a hétfalusiak borica-tánca (európai moreszka hagyomány).

A *farsang* szoláris jeles napjai:

- II.2. Gyertyaszentelő (időjósítás)
- II.3. Szent Balázs püspök legendája, balácsolás, iskolástoborozás.

Nagyböjt (hamvazószerdától húsvétvasárnapig)

- egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek, böjti játékok, karikázó,
- a nagyböjt időszakán belüli szoláris ünnep:
Gergely-járás (III. 12.): iskolás-toborzó, adománygyűjtő szokás.

Virágvasárnap (húsvét előtt egy héttel)

- újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe)
- barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák, kiszehordás, villózás, zöldág-járás.

Nagyhét

- az újszövetségi passió- történet kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános illusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök

- " a harangok elmennek Rómába ", kereplés, Pilátusverés.

Nagypéntek

- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása, rituális mosakodás, szótalán víz, hollóvíz, féregüzés.

Nagyszombat

- új tűz gyújtása, tűzszentelés.

Húsvét vasárnapja

- hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai (halotttetetés, kolduskalács...),
- körmenet, határjárás, határkerülés, ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvéthétfő (" vízbevető ")

- termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés,
- tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája, a díszített tojás, (keddi viszontöntözés)

Fehérvasárnap (mátkáló vasárnap)

- a komatál küldés fő időpontja,
- a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.

Zöldfarsang (húsvétól pünkösdig)

- játszó,
- a fiatalok játékszokásai.

Követelmény:

- Tudja meghatározni a tavaszi ünnepkör kezdő és záró napját.
- Tudja meghatározni a húsvét időpontját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját, neveit.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.

- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életviteléhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus éneket, 1 szokásszöveget.
- Ismerje a nyári napfordulóig tartó munkához kötődő szokásokat, ünnepeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. évfolyam

Szent György naptól Adventig

Szent György nap (IV. 24.)

- Kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marhatartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás , harmatszedés),
- körmenetek, határjárások,
- általában varázslásra, mágikus eszközök szerzésére, készítésére, gyógyfüvek gyűjtésére különösen alkalmas dátum,
- az elásott kincsel kapcsolatos hiedelmek kapcsolódnak hozzá, időjóslo.

Május elseje

- az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott mulatságok, majálisok ideje,
- falun zöld lombokkal díszítik a házakat,
- fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma,
- a legények szerelmi jelként májusfát állítanak kedvesük háza elé.

Szent Iván napja (IV.24.)

- jóllehet már a nagy munkák idejére esik, csillagászati jelentősége miatt kiemelkedő ünnep: a nyári napforduló, a legrövidebb éjszaka dátuma,
- rokon népek ünnepei, szláv, germán párhuzamok (fehér éjszakák),
- újszövetségi értelmében Keresztelő Szent János emlékünnepe (Világos Szent János), az Iván névforma szláv kapcsolatra utal,
- tűzgyújtás, tűzgrás, tüzes kerek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fény-szimbólika, mágia)
- a hosszú szentiváni ének (párosító jelleg, termékenység varázslás),
- a tűzön füstölt gyógyfüvek, abban sült gyümölcsök mágikus hatása,
- gazdasági jeles nap: a gabona töve "megszakad", tovább nem nő csak érik.

Pünkösd (Pentekosztész = ötvenedik)

- újszövetségi értelmében: Jézus mennybemenetele után a Szentlélek rászáll az apostolokra - tkp az egyház létrejötté,
- az ókortól dokumentálhatóan a természet megújulásának ünnepe (római Florália, zsidó Sávúót)
- a középkor óta ismert szokás a pünkösd király és királyné jelképes házassága a termékenység serkentése végett (angliai Robin Hood ünnepek, olasz Maggio),

- a magyar falvakban pünkösdi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetélkedők győzteseiből, aki egy év tartamára a legények kiváltságokkal rendelkező előjárója lett,
- helyenként szinte napjainkig szokás a pünkösdi királyné körülhordozása, vallási emlékünnepként, és a kender növekedését serkentő mágikus szertartásként,
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsa,
- a májusfa táncmulatság rendezésével való "kitáncolása", kidöntése az ünnepkör lezárásaként.

Munkavégző ünnepek

- Az egyes, különösen fontos paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei.

Aratás

- kezdés: Péter-Pál (VI.29.), Sarlós Boldogasszony (VII.2.),
- aratókoszorú, felvonulás, aratóbál.
- Szent István napja (VIII.20.)

Szüret

- kezdés, hegytörvények, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek),
- Tokaj-Hegyalja: Baksus, kapáscéh, kádártánc.

Leányvásárok (gesztenyeszüret)

- az exogám közösségek házasságszerzési alkalmai (Baranya-Sárköz).

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szentmihály nap (IX.29.)

- országosan a szezonra szerződött bérmunkások elszámolásai és esetenként újrafogadási napja, bálók, időjóslás.

Vendel (X.20.)

- főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

Dömötör (X.26.)

- a keleti területeken "juhász újév".

Disznótor (András nap körül, ádventben)

- családi, szűkebb körű mulatság,
- nyársugrás.

Követelmény:

- Ismerje Szent-György naptól az adventi időszakig lévő jeles napokat.
- Ismerje meg a május elsejéhez kapcsolódó mulatságokat, a majális rendjét.
- Tájékozott legyen a Szent Iván napi tűzugrás hiedelemvilágával.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

6. évfolyam

A magyar nép táji-történeti csoportjai

Az oktatás célja ebben az évben az eddig tanult folklórismeretek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között, hangsúlyozva az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit, ismétlésként felhasználva a már elsajátított tudást.

Bevezetés

- történeti kérdések,
- csoportosítási szempontok, rendszerek
- vallási elkülönülés, kiváltságos rétegek, endogámia-exogámia.

a, valóságos néprajzi-etnikai csoportok

b, etnokulturális csoport

c, táji csoportok

A számonkérés formája

- szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése,
- szóbeli és írásbeli

Követelmény:

- Ismerje a magyar nép, táji történeti csoportjait.
- Legyen rátalálása a Magyarországra betelepült nemzetiségek helyzetére.
- Tudja elhelyezni a Kárpát-medencén belül Magyarország táji, nemzetiségi csoportjait.
- Ismerje fel a tájegységek közötti hasonlatosságokat és különbségeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

9. évfolyam

Az emberélet fordulói

(Az átmenetek rítusai)

Születés

- a születendő gyermek tulajdonságainak befolyásolására és megjósolására vonatkozó praktikák, babonák,
- a terhes asszony státusza a családban és a falusi közösségben: előjogok és tabuk,
- a szüléssel kapcsolatos hagyományok, a baba alakja, az apa szerepe,
- az újszülött családba fogadásának formái,
- az anyával és az újszülöttel kapcsolatos védelmező mágiák a keresztelőig:
Boldogasszony ágya (Boldogasszony pogány alakja), a váltott gyerekkel kapcsolatos hiedelmek,

- paszita, komatál,
- keresztelő (névadási szokások, keresztszülők szerepe),
- keresztelői multság,
- asszonyavatás.

Gyermekkor

- gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve),
- a paraszti gyermekkor tárgyi környezete,
- munkára nevelés, a munkába állás fokozatai,
- a gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb...),
- gyermekkiváltságok,

Legényélet, leányélet

- serdülők számára szervezett alkalmak, ahol, elsajátítják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját, belenőnek (serketánc, buhatbál, aprók tánca, gyermeklakodalom, gyerekfarsang),
- a nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása,
- legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus),
- a fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé-kevésbé szervezett alkalmi (táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak, bizonyos jeles napok szokásai),
- udvarlási szokások, szerelmi élet.

Párválasztás

- szokásjog, a párválasztás szempontjai,
- endogámia, exogámia.

A házasság előkészítése

- közvetítés,
- leánynéző, háztűznéző, kéretés
- a házasságkötést megelőző jogi megállapodások, möring, hozomány,
- kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok,
- próbaházasság.

A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai

- a történeti források információi (krónikák, korabeli leírások),
- a recens anyagban fellelhető utalások,
- leányrablás, leányszöktetés, levirátus, asszonyvétel.

Lakodalom

- lakodalmi rítusok rendje,
- lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfélykönyvek),
- lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások,
- hérész, hivatalnok,
- táji eltérések (pl.: porkolás - mosdatás, menyasszonytánc, újasszonytánc).

A házások életmódja

- családformák, nagycsalád rendszer,
- új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak,
- vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

Halál

- a hagyományos paraszti közösségben élő ember viszonya az elmúláshoz,

- a halálra való felkészülés,
- a haldoklóval kapcsolatos szokások,
- a halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak,
- a sirató,
- temetés, temetkezési szokások (kitérve a pogány magyarság temetkezési rítusainak emlékeire), sírjelek,
- halotti tor, gyász emlékünnepek,
- kísértet, hazajáró halott halottlátó, halottkultusz, maradványai.

Követelmény:

- Ismerjen születéssel, az anyával és az újszülöttel kapcsolatos praktikákat, hiedelmeket.
- Ismerje a paraszti gyermekkor szokásait.
- Ismerje meg az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokásrendet.
- Tudja a felnőtté válás követelményeit.
- Tájékozott legyen az emberi élet sorsfordulóiról írott művészi alkotásokkal.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

10. évfolyam

A magyar nép hiedelemvilága

Bevezetés

A népszokások anyagának átisméltése, kihangsúlyozva hiedelem összetevőiket:

- sámánizmus,
- pogány elemek,
- keresztény elemek.

A magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei

- ősmagyar réteg (finnugor illetve ótörök elemek),
- a délkelet-európai sztyeppék nagyállattartó nomádjainak világképe,
- európai pogány réteg (mediterrán antikvitás, germán, kelta, szláv, ősvallás),
- zsidó-keresztény kultúra.

A magyar ősvallás

- a régészeti, nyelvészeti és történeti anyagban fellelhető adatok (többes lélekhit, totemizmus, szakrális fejedelemség),
- sámánizmus (földrajzi-etnikai elterjedése, története, kutatása),
- a sámánhit alapelemei (közvetítő funkció, transz-technika, született hatalom, sámánbetegség stb.),
- nyomai a magyar parasztság hagyományos kultúrájában (táltos, halottlátó, mesei motívumok), regölés, boricatánc.

Világkép

- a sámánhitű népek világképe,
- párhuzamos világismeret elemei (bibliai, iskolai, pogány),
- világ keletkezéséről szóló mítoszok,

- föld, világfa, életfa, világrétegek, világvége,
- az égítetekkel kapcsolatos hiedelmek (nap, hold, csillagképek),
- szél, vihar, égbolt, szivárvány,
- fémek (arany, vas, kincsmondák),
- tűzkultusz,
- növények,
- állatok (totemizmus, tabunevek),
- emberi testrészek,
- mesterséges környezet (ház, termőföld stb...).

Természetfeletti lények

- az alsó mitológia fogalma, animizmus,
- mesei lények, hiedelemlények,
- metamorfózis, ambivalencia.

a, Lidérc, ludvérc

- fényjelenség, együttálló démon, tüzes ember, segítő mitmitke.

b, Szépasszony

- negatív női démon,
- megjelenésének ideje, helye (Fata Morgana, Déli Baba),
- tündérek, kisasszonyok,
- váltott gyermek,
- környező népek hasonló lényei,
- összefonódása a boszorkánnyal,

c, Kísértet, hazajáró halott

Természeti démonok

Alsó mitológia, a kereszténységet megelőző hitvilág ördögivé degradált, általában ambivalens lényei,

- vízi lények (holt ember, vízi ember, sellő, vörössipkások, " Víz Őrzője", Hany Istók),
- egyetemes néphit- és mitológiai párhuzamok),
- erdei lények(erdei csuda, vadleány, vadember, Tápió) - párhuzamok,
- gabonadémon,
- óriások, törpék, tündérek (germán-kelta-szláv párhuzamok).

Ördög

- a kereszténység előtti mitológia degradált alakja (Pán, Faun),
- a bukott angyalok mítosza,
- a dualisztikus hitvilág démiurgosza,
- démoni gonoszságú, alvilági lény, a boszorkányok ura.

Luca

Visszaütalás a jeles napra

- a téli napforduló ambivalens női démona,
- az asszonyi tevékenységek, tilalmak ellenőre,
- baromfi-termékenységgel való kapcsolata, madáralak,
- szembetegségek gyógyítója,

- apokrif szent.

d, Egyebek

- vámpírok, gyermekijesztők, betegségdémonok, küldött farkas, sárkány.

Természetfeletti erővel rendelkező emberek

Táltos

- sámánizmus,
- a pogány sámán recens magyar megfelelője,
- táltos mondák.

Garabonciás

- nyugati mágusalak elkeveredve a táltossal,
- kelet-nyugati területi elterjedés.

Boszorkány

a. A népmesei boszorkányalak

- Baba Jaga, bába, vasorrú bába - szláv hatás.

b. A középkori boszorkánypercek boszorkánya

- történeti összefoglalás,
- boszorkányszervezetek, sátánizmus,
- eretnekségek,
- pogány hitmaradványok (Könyves Kálmán).

c. A néphit boszorkánya

- történeti elemek,
- tudományszerzés,
- funkció (oldás-kötés, rontás, gyógyítás),
- metamorfózis,
- gonoszjáró napok,
- védekezés,
- hiedelemmondák,

Tudományosok

A gonoszok, boszorkányok ellenfelei. sámánisztikus motívumok,

- tudós pásztor, tudós kocsis, molnár,
- "értelmiségi ördögösség" (Faust-monda", Hatvani professzor).

Látók, nézők, gyógyítók

Átmenet a született tudósok és a szerződött ördögösök között

- léleklátó, halottlátó,
- jósló koldus, vándor,
- javasok, gyógykovácsok.

A magyar tündérmesék világának hiedelemelemei

már nem élő hiedelmek alakjai,

- eltérések a valóban hitt hiedelmek alakjaitól,
1. a sztyeppe nomád hősénekek hatása.

Babona, babonás cselekmények

- rontás, igézés,
- oldás-kötés, szerelmi varázslások,

- megnyomás, lóvá tevés,
- haszonelvétel (főként a szarvasmarhával kapcsolatosan),
- védekezési praktikák,
- a jövő megismerését és befolyásolását célzó varázslatok,
- a szó ereje (ráolvasások, tabunév, antik párhuzamok).

Követelmény:

- Ismerje a magyarok keleti ősvallásának elemeit.
- Értse a paraszti világ hiedelemvilágát, ismerje annak összetevőit.
- Ismerje a természetfeletti erők fogalomrendszerét.
- Beszélgetések alkalmával használja a témához kapcsolódó néprajzi szakkifejezéseket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

4.3. TÁNC TÖRTÉNET

A tánc történet oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, táncirodalom néhány alapvető művével, tovább fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak.

A tantárgy feladata:

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplátványát, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknál:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- a nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
- a vizuális memóriát,
- a képzelőerőt.

Ösztönözze a diákokat:

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
- a rádió és a televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban:

- a tánc történeti ismertek fejlesztik a személyiséget, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

7. évfolyam

- a köznapi és művészi mozgás
- tér-idő-erő kifejezés
- a közhasznú és művészi tánc
- a tánc és a táncművészetek
- a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
a tánc és a vallások, rítusok
(őskor, ókor: Görögország, India, középkor)

a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció
ókori Görögország, Reneszánsz Itália, Francia barokk)
színpadi táncművészet kialakulása
(udvari balett)

Követelmény:

- Tudja meghatározni a tantárgyhoz kapcsolódó fogalmakat.
- Ismerje a művészeti ágak egymásra hatását.
- Ismerje a műfajok összefonódását és elkülönülését.
- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait.
- a klasszicizmusig

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

8. évfolyam

- a színpadi tánc története:
  - romantikus baettek (olasz, dán, francia)
  - klasszikus baettek (oroszok)
- megújulás a XX. században:
  - balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti baettek, táncszínház)
  - modern tánc (amerikai, európai, magyar)
  - folklorizmus (jazz, orosz színpadi tánc, magyar a színpadi néptánc)

A csoport minden tanévben tekintszen meg és dolgozzon fel közösen legalább két táncelőadást. A csoport legalább egy alkalommal látogasson el egy együttes próbájára, közösen dolgozzák fel a látottakat.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár ad javaslatot, a bizottság szótöbbsége dönt.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai:

- az adott évfolyam tananyagának ismeret,
- az előképzettségnek és az életkornak megfelelő kivitelezés,
- szorgalom.

Megjegyzés

Magyarországon nincs és nem is volt soha tánc történetész képzés. A balett, néptánc, társastánc és a modern tánc pedagógusok többsége természetesen részesült különböző szintű

tánc történeti oktatásban, de ez a tudása nyilvánvalóan csak a saját szakágára vonatkozik. Jelen tantervnek ellenben az a lényege, hogy a tanulók egységes, a táncművészet egészét magába foglaló tánc történeti alapot kapjanak, a táncművészet befogadására váljanak fogékonyak, s ne csak a táncművészet egyik részterületének történeti-elméleti alapjait ismerjék meg. Ezért szükséges, hogy a gyakorlati tárgyakat oktató pedagógusok szervezett formában vegyenek részt (akár intenzív) tánc történeti kurzusokon részben korábbi tudásuk felfrissítésére, részben új ismeretek, valamint a történeti-elméleti oktatás módszertanának elsajátítására.

Követelmény:

- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait, alkotóit – a klasszicizmustól.
- Legyen tisztában a modern stílusirányzatokkal.
- Ismerje a néptánc színpadi megjelenésének állomásait, alkotóit.
- Ismerje a néptánc fennmaradásának és tovább élésének lehetőségeit a mai társadalomban.

Magasabb évfolyamba lépés (záróvizsgára bocsátás) feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Irodalom tanulóknak

(tankönyvként)

Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz Budapest, 1979.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások Budapest, 1983.

Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások Budapest, 1986.

Filep László - Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása Budapest, 175.

Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz Budapest, 1990.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások Budapest, 1982.

Népcsoportok (szöveggyűjtemény) NSZH

Kötelező olvasmány

Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz Budapest, 1979.

(értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)

A tanításhoz szükséges irodalom

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek Budapest, é.n.

Bálint Sándor: Karácsony, húsvét; pünkösöd Budapest, 1976.

Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I-II. Budapest, 1977.

Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig Győr, 1996.

Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában Budapest, 1992.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága Budapest, 1978.

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága Budapest, 1981.

Magyar népzene tára I. Budapest, 1951.

Magyar népzene tára II. Jeles napok Budapest, 1953.

Magyar népzene tára III. Lakodalom Budapest, 1955-56.

(Különös tekintettel az I. kötet bevezetőjére)

Magyar néprajz V. (Népköltészet) Budapest, 1988.

Magyar néprajz VII. (Népszokás - Néphit - Népi vallásosság) Budapest, 1990.

Ortutay Gyula: Magyar népköltészet Budapest, (több kiadás, mint szöveggyűjtemény)
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet Budapest, 1994.
Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások Debrecen, 1991.

5. Alap- és záróvizsga

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei:

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeket, vizsgafeladatokat az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon. Az alapvizsga és záróvizsga vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnak legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgozhatja.

3. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

A NÉPTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

1. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei:

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

A szóbeli vagy teszt vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret 10 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Népi játék, néptánc 10 perc

2. A vizsga tartalma:

A szóbeli vizsga tartalma, témakörei:

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. A diákok egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról, vagy 10 perces tesztet töltenek ki, amely feleletválasztós és kifejtős kérdésekből állhatnak.

Folklórismereti témakörök:

Népszokások, bevezetés

Jeles napok:

Adventtől-vízkeresztig: Advent („Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter-Újév, Vízkereszt

Vízkeresztől-Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösöd

Munkavégző ünnepek: aratás, szüret,

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor

Az emberi élet fordulói: születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:

A három táncdialektusból (1. nyugati vagy dunántúli, 2. középső vagy tiszai, 3. keleti vagy erdélyi dialektus) választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő táncrendekből kettő előadása kiscsoportban (maximum 3 pár), illetve a szólisztikus táncokat egyéneként.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják.

A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyéneként improvizálják, nemüknek megfelelő szerepkörben.

Ismerniük kell még legalább két játékot, a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a legjellemzőbb viseletet alapszinten.

2. A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei:

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret 10 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc 15 perc

2. A vizsga tartalma:

A szóbeli vizsga tartalma, témakörei:

Tánc történet

a köznapi és művészeti mozgás,

a tánc és a társművészetek,

a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)

a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)

a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

romantikus balettek,

klasszikus balettek,

modern tánc,

folklórizmus,

jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,

az egyetemes tánc történet legjelentősebb alkotói és műveik.

Folklórismereti témakörök:

Népszokások, bevezetés

Jeles napok:

Adventtől-vízkeresztig: Advent („Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter-Újév, Vízkereszt

Vízkeresztől-Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösöd

Munkavégző ünnepek: aratás, szüret

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor

Az emberi élet fordulói: születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:

A három dialektusból választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő 5 teljes táncrendből három előadása párban, illetve egyéneként.

Az egyiket a vizsgázók, a másik kettőt a vizsgáztatók választják.

A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyéneként improvizálják, nemüknek megfelelő szerepkörben.

Ismerniük kell még a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a viseletet.

6. A 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet 2. sz. mellékletével kiadott tanterv, melyet felmenő rendszerben 2011. szeptember 1-től alkalmaz az intézmény

6.1. AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát-medencei táncgyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

6.2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

6.3. Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy Népi játék Néptánc	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Folklórismeret			1	1	1	1	1	1			1	1
Folklórismeret Tánc történet									1	1		
Választható tantárgy												
Összes óra	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A fenti táblázat összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A választható tantárgyat, többletóraszámot csak az éves költségvetés lehetőségeit szem előtt tartva, az éves munkaterv többlet feladatainak figyelembe vételével határozzuk meg.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

6.4. A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése
A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
A másság elfogadásának képessége
Az önálló döntéshozatal képessége
Kezdeményezőképeség, egyéni feladat– és szerepvállalás
A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
A szabálytudat kialakítása
A csoportnorma kialakítása
A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
A közösségi szemlélet kialakítása
A környezet megóvásának fontossága
Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A hatékony önálló tanulásra nevelés
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

6.5. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló

felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

Tananyag, követelmények

7. NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfelelt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulatípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbatárságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során

– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése

– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése

– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása

– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

8. NÉPTÁNC

A néptánc oktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező képességét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népi játék ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes-táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése

- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában,
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugráló kötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lökötés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományörzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményező-készség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lent hangsúly–fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játéktudás bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós tánc elemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus közös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a

hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját táncregió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus – tér – térforma fogalmának alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lent hangsúly–fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott táncokhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásélmény, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly–fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös tánci közül választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztszámok, cigányszámok, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgató táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly–fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgató táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, tánc rend fogalmát, a Dunai tánc dialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Tánc előkészítő gimnasztika

Tánc technika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly–fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Tánc gyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgató táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, tánc ismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, tánc ismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, tánc ismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, tánc ismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert tánc anyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Tánc folklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viselet darabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoportagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénienként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek

tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyéenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábförészekben
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tétel funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgató párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az *adatközlők* megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző láb főrészeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző láb főrészeken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Táncművészet: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulatípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncművészet az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművészet anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyógyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyógyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához

szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművelek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánc tanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Táncművészet: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulat típusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncművelek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncjai, táncművészei

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncművészei, beleértve az ott élő nemzetiségek táncművészeit is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrások, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfítáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, táncművelek és táncművelek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemzeti identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, táncművészenak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

9. FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jóló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmai /libalegeltetés, kalákamunkák/
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepi gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergely járás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmain

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok szinterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Bőjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a bőjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmainak, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások

- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házások bálja, batyus bál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnöttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a táncművészetben

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

FOLKLÓRISMERET (összevont osztályokban)

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye

élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmaid /libalegeltetés, kalákamunkák/
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyermekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepi gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergely járás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmaid

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok szinterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék- és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Bőjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a bőjti karikázó)
- Bálók időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a táncművészetben

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor táncművésze, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körscárdás, hármascárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapkülső évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórbán

10. TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra

A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Környáros

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős

szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyag tartalom elsajátításának mértéke

– Az összefüggések ismerete

– A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok
Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

TÁNC TÖRTÉNET (összevont)

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a tánc művészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több tánc műfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra
A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére
A reformkori magyar „színpadi” tánc művészet, paraszti táncok – Környagy
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész- és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyag tartalom elsajátításának mértéke

– Az összefüggések ismerete

– A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

11. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A pedagógust munkakörével kapcsolatban megilleti az a jog, hogy a pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit megválassza, a helyi tanterv alapján a tantestület véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.

A tankönyv

- Feleljen meg az alapfokú művészetoktatás célrendszerének és követelményeinek
- Segítse a tanulást, motiváljon
- Szerkezete legyen világos, egyszerű
- Szövege az életkornak megfelelő megfogalmazású
- Adjon lehetőséget differenciált képességfejlesztésre
- Adjon mintát önálló feladatmegoldásokra
- Legyen több évig használható, könnyen kezelhető
- Beszerezhető, megszerezhető, hozzáférhető legyen

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, melynek igénybevétele az iskolában (művészetoktatási intézményben) nem biztosíthat valamennyi tanulónak. A pedagógus – minőség és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelést kérhet a tanulótól, mely nélkülözhetetlen az általa tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozásokon egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata.

A szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat korlátozásokat állapíthat meg. A korlátozás nem járhat azzal a követelménnyel, hogy kizárja a fent megjelölt ruházati és más felszerelések megvételét.

A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulási segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben szükség lesz. Tájékoztatni kell továbbá a szülőket az iskolából kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és felszerelésekről, valamint az iskola által nyújtott költségcsökkentő módokról.

12. Tanulói jogviszony, felvétel

A tanuló az intézménnyel tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján történik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik, melyről az igazgató dönt. A tanulóknak a kívánt tanszakra a jelentkezési lap kitöltésével kell jelentkezniük. A jelentkezési határidő minden tanév szeptember 15., azonban az intézmény az év közbeni felvételi kérelmet is elfogadja.

A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

A tanuló felvétele

Az intézménybe történő felvételi vizsgát minden év májusában kell megtartani. Az esetlegesen üresen maradt helyekre minden év szeptemberének első hetében pótfelvételt lehet hirdetni.

A felvételtől és osztályba sorolásról az igazgató dönt, figyelembe véve a szaktanár véleményét.

A tanuló felvételi lapot tölt ki, melyet a gondviselő szülőnek kell aláírnia.

A felvett tanulót a nyilvántartó könyvbe be kell vezetni, és személyi lapot kell kitölteni (törzslap).

A tanuló főtárgy, kötelező tárgy és választható tárgy osztályba történő sorolása eltérhet egymástól.

A szülőt, nagykorúság esetén a beiratkozó diákot tájékoztatni kell a térítési és/vagy tandíjfizetési kötelezettségéről. Az intézmény a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén és az ott megjelölt esetekben és mértékben szed térítési díjat.

13. A tanuló értékelése

Táncművészet

- a tananyag-elsajátítási mechanizmus fejlődése,
- technikai biztonság,
- pontos kivitelezés,
- esztétikus megjelenítés,
- a tantárgy elvárásainak megfelelő stílusú előadásmód,
- a zene és a tánc összhangja,
- a tudatos testhasználat,
- mozgáshatárok fejlődése,
- erőnlét.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előre menetelét tanítási év közben rendszeresen – havonta – érdemjeggyel értékeli, félévkor és év végén osztályzattal minősíti.

Táncművészet

- elméleti tantárgyaknál szóbeli és írásbeli felelettel,
- gyakorlati tantárgyaknál az előírt tananyag egyéni és csoportos bemutatásával, év végén vizsgaelőadás keretében.

Az osztályozás a tantervi követelmények és a tanuló gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetésével történik.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél főtárgy – kötelező tárgy és választható tárgy esetén: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Jelest kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
  - tananyagot elsajátította,
  - képes a tanult mozgást zenéhez illeszkedve
  - a teret helyesen használva
  - párkapcsolatot kialakítva
  - stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan.
2. elméleti tananyag esetében
  1. a tananyag 90 %-át tényszerűen tudja,
  2. alkalmazza,
  3. visszaadja.

Jó osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
  - tananyagot elsajátította
  - 90 %-ban illeszkedik a zenéhez
  - 90 %-ban jó a térhasználata
  - párkapcsolata nem egyenletes
  - mozgása 90 %-ban megfelel a stílusnál ismerteknek.

2. elméleti tananyag esetében
  - a tananyag 70 %-át tényszerűen tudja,
  - alkalmazza,
  - visszaadja.

Közepes osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
  - tananyag döntő részét elsajátította
  - mozgása a zenéhez 70-90 % között illeszkedik
  - párkapcsolata még kiforratlan
  - a stíluselemek felfedezhetőek.
2. elméleti tananyag esetében
  - a tananyag 50 %-át tényszerűen tudja,
  - alkalmazza,
  - visszaadja.

Elégséges osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
  - a tananyagot elsajátította,
  - mozgása a zenéhez legalább 50 %-ban illeszkedik,
  - párkapcsolata csak az összefogódzkodás szintén tart,
  - stíluselemek felfedezhetőek.
2. elméleti tananyag esetében
  - a tananyag 35 %-át tényszerűen tudja,
  - alkalmazza,
  - visszaadja.

Elégtelen osztályzatot kap az a tanuló, aki az elégséges szint alatt teljesít.

- A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél: példás (5), jó (4), közepes (3), hanyag (2).

Példás minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órákon aktív, rendszeresen dolgozik
- a kötelező tananyagon túl is vállal feladatot:
- gyűjtés, tervezés
- segít társainak.

Jó minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órák döntő többségében rendszeresen dolgozik
- nem vállal plusz feladatot
- társainak alaklomszerűen segít.

Közepes minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása
- az órákon általában dolgozik
- figyelmeztetni kell a munkavégzésre
- társainak olykor segít.

Hanyag minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása
- rendszeresen figyelmeztetni kell a munkavégzésre.

➤ Előképző esetén: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Kiválóan megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jeles kritériumainak megfelel.

Jól megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jó kritériumainak megfelel.

Megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a közepes kritériumainak megfelel.

Nem felelt meg minősítést kap az a tanuló, aki nem teljesíti a megfelelt kritériumot.

A néptánciskola működésének legáltalánosabb – egyben legfontosabb – célja az, hogy a tanulók az adott tevékenységükkel minél teljesebb mértékben tudják kibontakoztatni személyiségüket. A haladó nemzeti hagyományok ápolásával fejlődjön identitástudatuk.

Az oktatás a közös nemzeti érdeket szolgálja, s a nyitottságot megértést a különböző kultúrák iránt. Neveljen más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megbecsülésére. A képességek fejlesztése mellett alapozzák meg műveltségüket, fejlődjön világszemléletük, formálódjon világképük.

A néptáncművészet a néptáncot, mint történelmileg kialakult közösségi, népi-nemzeti hagyományt tekint alapjának, s ennek kiaknázható értékeit megtartva, fejlesztve illeszti a nevelési, művészeti törekvésekbe. Az oktatás nem korlátozódhat csupán a tételes és közvetlenül beváltható ismeretek átadására, hanem átfogó tudás és szemlélet kialakítására kell törekedni a néptánc néprajzi –történeti –esztétikai sajátosságairól, társadalmi szerepéről.

A néptáncot a népi – nemzeti kultúra s az egyetemes tánc- és művelődéstörténet egységébe, s fejlődésébe ágyazva kell az oktatás során bemutatni. A gyakorlati oktatásnál az eredeti népi játékok, tánctechnikai képzés gyakorlati anyagán keresztül kell a gyerekeket megfelelő szintű, stílusos táncokra nevelni.

14. Magasabb évfolyamba lépés feltételei

A felvételtől és osztályba sorolásról az igazgató dönt, figyelembe véve a szaktanár véleményét. Amennyiben a jelentkező magasabb osztályba kéri felvételét, úgy **különbözeti vizsgát** kell tennie.

A tanuló az intézmény magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeknek sikeresen eleget tett.

A tanév végén a főtárgyból vizsgát kell tenni.

A vizsgabizottság legalább két főből áll: a tanuló főtárgy-oktatója, valamint az igazgató vagy megbízottja, aki lehetőleg azonos vagy rokon tanszak pedagógusa.

A táncszak vizsgaelőadás keretében ad számot éves munkájáról, ahol szintén a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

Az eredményes vizsgát tett tanuló osztályzatot és „.....(megfelelő fok és évfolyam) osztályba léphet” bejegyzést kap, amelyet rögzíteni kell a naplóban, a törzslapon és a bizonyítványban.

Aki az év végi beszámolón orvosilag igazolt betegség vagy testi sérülés miatt nem tudott részt venni, azt egész éves munkája alapján kell osztályozni.

Nem bocsátható év végi vizsgára az a tanuló, akinek egész évi igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja. Ez alól kivételt képez, ha a tanuló az egész éves tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel tudásáról sikeres beszámolót tett.

Javítóvizsga

A főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 15. és 31. között javítóvizsgát tehet, melynek időpontját az igazgató jelöli ki. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a tanuló a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát.

A javítóvizsgát legalább háromtagú bizottság előtt kell letenni.

A bizottság tagjai: - igazgató vagy megbízottja,
                              - főtárgy tanár,
                              - az intézmény másik pedagógusa.

A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanár vezeti be a bizonyítványba és a törzslapra, a záradékot az igazgató és a főtárgy tanár írja alá.

A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

Ismétlés

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától. Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az intézményben, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Osztályozó vizsga

a) Rendkívüli előrehaladás esetén a szakpedagógus javaslatára az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén kettő, esetleg több évfolyam tananyagából összevont beszámolót tegyen. Az összevont beszámoló letételére irányuló kérelmet minden tanév május 31-ig kell az igazgató elé terjeszteni.

A főtárgy-beszámoló anyagát 2/3-ad részben a magasabb évfolyam tananyagából kell összeállítani. Az összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidőben, vagy az igazgató által megjelölt egyéb időben kell megtartani.

Ha a tanuló összevont beszámolót tesz, osztályzatait évfolyamonként meg kell állapítani, és a tanuló törzslapjára rá kell vezetni. A törzslap alapján az osztályzatot az évfolyam elvégzéséről kiállított tanév végi bizonyítványban kell feltüntetni.

b) Osztályozó vizsgát kell tenni annak a tanulónak, akit felmentettek a tanóra látogatás alól.

c) Osztályozó vizsgát tehet, aki 30 %-nál többet hiányzott.

d) Független vizsgabizottság előtt is tehető osztályozó vizsga.

Tanulmányok folytatása

Az a tanuló, aki önhibáján kívül a tanév tantervi anyagát elvégezni nem tudta, minden tanév május 10-ig az igazgatótól kérelmezheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az évfolyamnak a tanulójaként folytathassa.

Az igazgató a szakpedagógus véleményének meghallgatása után dönt.

Ezen körülményt a tanuló év végi bizonyítványába és a törzslapra fel kell jegyezni.

Folytathatja tanulmányait a következő évfolyamon az a tanuló is, akinek igazolt hiányzása valamely tantárgyból meghaladja az óraszám 1/3-ad részét.

15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI ÉS FORMÁI

Szaktanári dicséret adható a tanévben több alkalommal rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, a feladatok példamutató megoldásáért.

Igazgatói dicséret adható 1-1, az intézménynek dicsőséget jelentő országos, regionális, megyei, stb. versenyen elért kiemelkedő eredményért, valamint félévkor és a tanév végén elért kiváló tanulmányi eredményért.

Kiváló tanuló kitüntetés adható három egymást követő tanévben a kitűnő bizonyítványt szerzett és kimagasló eredményt elért tanulónak.

Igazgatói dicséretben, kiváló tanuló kitüntetésben részesült tanulót az igazgató oklevéllel, könyvvel, vagy más módon jutalmazhatja (kirándulásokon, művészeti táborban kedvezményesen, vagy ingyen vehet részt).

16. A TANULÓ FEGYELMI FELELŐSSÉGRE VONÁSA

Kötelességszegés, fegyelmi vétség esetén a fegyelmi büntetés különböző fokozata alkalmazható a vétséget elkövetővel szemben.

Fegyelmi eljárás nélkül kiszabható:

- Szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés (a pedagógus adhatja)
- Írásbeli intés (az igazgató adhatja)

Az írásbeli intést az osztálynaplóba be kell jegyezni és a tényről a szülőket írásban kell értesíteni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

Fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények csökkentése, illetve megvonása
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoporthoz
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából

A fegyelmi eljárás szabályait jogszabály határozza meg. (11/1994. (VI.8.) MKM sz.r. 3. sz. melléklete).

A fegyelmi büntetést a nevelő testület hozza meg.

Részletesen az iskola szervezeti működési szabályzatában található a rendelkezés (SZMSZ 19.o.)

17. A TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLAKOZÁSOK SZERVEZETT FORMÁI ÉS AZOK RENDJE

Többllet óraszámok

- A néptánc tagozaton – a táncsoport gyakori fellépései, fesztiválra történő meghívásai miatt – a gyerekeknek az éves munkaterv és költségvetés alapján biztosítunk többllet órákat.
- A többlletórák **nem jelentenek költségvetési többllettámogatást** a fenntartótól, mivel ezeket összevont csoportok szervezésével gazdálkodjuk ki.

18. Tanulmányi kirándulások, művészeti táborok, külföldi utak, tanulmányi versenyek, fesztiválok, szakmai rendezvények

Az alapfokú művészetoktatási intézményben tanulmányi kirándulásnak minősülnek az iskolai csoportok, tanszakok kölcsönös látogatásai, a hangversenyeken és a folklórműsorokon való részvétel, a művészeti, közművelődési intézmények, kiállítások szervezett látogatásai. A tanulmányi kirándulások a nevelő-oktató munka szerves részei, azokat a munkatervben rögzíteni kell.

- Ösztönözzük tanulóinkat, hogy vásároljanak hangversenybérletet, színházbérletet.
- Legalább évente egy alkalommal megtekintünk egy folklórműsort vagy egy színvonalas zenekari koncertet(folklór).
- Néptáncosaink évente részt vesznek –nézőként – az Országos Néptánc Antológián.

Törekszünk arra, hogy tanulóink anyagi okok miatt ne maradjanak távol a kirándulásoktól, ezért iskolánk igen sokat áldoz erre a feladatra. Ha a tanuló szereplésére is sor kerül, biztosítjuk a szaktanára részvételét. Iskolai szünetben az alapfokú művészetoktatási intézmény önállóan, vagy más szervezetekkel, intézményekkel közösen zenei, művészeti , felkészítő táborokat szervez. Iskolánk keresi a kapcsolatot belföldi és külföldi művészeti iskolákkal. Fogadtunk több hazai csoportot, valamint láttunk vendégül csoport. Ezeket a kapcsolatokat a továbbiakban is ápoljuk, hogy iskolánk növendékeit is eljuttathassuk tapasztalatszerzésre, ismerkedésre. A tanulók a kirándulásokon és a táborokban önkéntesen vesznek részt. A tanulmányi, szakmai versenyek részei a tanév helyi rendjének, ill. az éves munkatervnek, amely meghatározza a szervezés feladatait és felelőseit. A területi és országos fordulóra továbbjutott tanulókat a verseny idejére az igazgató mentesíti a tanítási órákon való részvétel alól, és gondoskodik arról, hogy győztes, illetőleg helyezést elért tanulók eredményes szereplését az egész iskolaközösség megismerje.

19. ÜNNEPÉLYEK, MEGEMLÉKEZÉSEK RENDJE, A HAGYOMÁNYÁPOLÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az iskola hagyományainak ápolása, jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége. Az intézmény hagyományos kulturális és ünnepi rendezvényei:

- Tanévnnyitó és tanévzáró ünnepély
- Táncbemutatók
- Jeles napokon játszóházak

Tánctagozatunk félévente tart bemutatót, ezen túl rendszeresen fellépnek a község rendezvényein. Fontos feladat, hogy az ünnepélyek tartalmukban és külsőségükben szolgálják a művészeti nevelés ügyét, segítsék elő a közösség fejlesztését. Megköveteljük tanulóinktól, hogy megjelenésükkel, viselkedésükkel tiszteljék meg az ünnepi alkalmakat.

20. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI

A fenntartóval való kapcsolat elsődleges célja, hogy a fenntartói igények, értékelések, vélemények visszajussanak az intézményhez, hogy azok mielőbb beépíthetők legyenek a mindennapi munkába, valamint fontosak az intézménytől a fenntartó felé eljutó információk is. Kapcsolattartás az intézmény működtetéséhez szükséges szolgáltatások beszállítóival. Rendszeres kapcsolatot tartunk a munkatervben rögzített alkalmakon túl is az intézményhasználókkal, a szolgáltatásainkat igénybevevőkkel valamint az intézmény munkájához kapcsolódó szakmai szervezetekkel. A kölcsönös előnyök és a partneri viszony megteremtése és ápolása vezérli az intézményt a városban és a kistérségben, ill. az azon kívül működő szervezetekkel kialakított vagy kialakítandó kapcsolatában.

A tanulók iskoláival

A művészeti iskola órarendjének elkészítésénél alkalmazkodunk az általános és középiskolák órarendjéhez. Amennyiben a foglalkozások ideje megváltozik az órák védelme érdekében a változásokat egyeztetni kell. A művészeti iskola tanárai közreműködnek az egyéb oktatási intézmények rendezvényein.

Média

Propaganda célokra igénybe vesszük a helyi újság, megyei lapok, rádió és televízió szolgáltatásait. (Beiskolázás, eredményeink, programok)

Más művészeti iskolák pedagógusaival kapcsolatot tartunk illetve azonos szakos tanárokkal. Ennek formája személyes tapasztalatcsere. A nyári szünetben közösen szervezett táborok.

Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége

Az iskola képviselteti magát a szövetség tanácskozásain.

Civil szervezetekkel

Szakmai szervezetekkel:

Örökség Gyermek Néptánc Szövetség
Muharay Elemér Hagyományörző Néptánc Szövetség
Martin György Néptánc Szövetség
Békés Megyei Néptáncosok Szövetsége

21. Érvényességi rendelkezések

Jelen pedagógiai program érvényességi ideje: 2018.szeptember 01-től határozatlan ideig

Felülvizsgálat: évente

A pedagógiai program módosításának módja:

A nevelőtestület, a szülők, az iskolavezetés kezdeményezésére, a véleményező közösségekkel egyeztetve a nevelőtestülettel megszavaztatva.

Amennyiben a módosítás érinti az iskola gazdálkodását, támogatási igényét, a módosítást a fenntartóval egyeztetni, elfogadtatni kell.

A módosítás lehetséges **indokai:**

- Személyi és tárgyi feltételek változása
- Belső strukturális változtatások
- Pedagógiai tartalmi változtatások
- Fenntartó részéről kezdeményezett változtatások
- Törvényi módosítások követése

A programot évente felül kell vizsgálni az iskolavezetésnek, és szükség esetén kezdeményezni a módosításokat.

Módosítások **adminisztrálása:** A program címlapjának belső borítóján.

A program nyilvánosságának formája:

- Honlap: www.kalaris-ami.com
- Az intézményvezetőtől, tanároktól elkérhető.

Véleményezés, elfogadás, jóváhagyás

1. Véleményezte: Az iskola tantestülete
Intézményi tanács

2. Egyetértését nyilvánította:

Az iskola nevelőtestülete a pedagógiai programot 2018. június 28-án megtartott értekezletén **egyhangúlag elfogadta.**

A pedagógiai programot az intézményi Tanács a 2018. június 28-án tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....
Járási Tünde
Intézményi Tanács elnöke

Kaláris Alapfokú Művészeti Iskola módosított Pedagógiai Programját a tantestület **egyhangúlag elfogadta.** A felülvizsgált pedagógiai programot az Örökségünk Népművészetéért Alapítvány fenntartója 2018. június 28-én jóváhagyta.

Ph.

.....
Tánczos László Tibor
Fenntartó